N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli d. 11 Mars 1870, kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Åttonde Hufvudtitel.

(2:dra U. A.)

Uti Riks-staten för innevarande år finnas under *Åttonde* Hufvudtiteln, som innefattar anslagen till *Ecklesiastik-departementet*, uppförda:

penningar	3,335,653: 19.
indelta räntor	258,761: 29.
indelt spanmål	1,091,369: 37.
oindelt spanmål	55,716: 15.
Tillhopa R:dr	4,741,500: —

För de förändringar, som vid denna hufvudtitel ifrågakommit, får Utskottet, med iakttagande af den ordning, hvaruti anslagen finnas i Riks-staten upptagna, här nedan meddelade utlåtande.

Kleresistaten.

Angående ersättning för mistad kronotionde m. m.

1:o. I anledning af derom gjorda, utaf vederbörande myndigheter förordade underdåniga ansökningar har Kongl. Maj:t föreslagit, *dels* att ersättning åt kyrkoherden i Skagershults pastorat för mistad kronotionde af torpen Gårdsjötorp och Södra Åsen måtte beviljas med 3 kubikfot 9 kannor oindelt spanmål, två tredjedelar råg och en tredjedel korn, motsvarande efter värde af 2 R:dr 10 öre kubikfoten 8 R:dr 19 öre, *dels ock* att åt kontraktsprosten i Mora kontrakt måtte anvisas prostetunna från Wåmhus församling med 6 kubikfot 3 kannor oindelt spanmål, hälften korn och hälften hafre, motsvarande efter samma värde 13 R:dr 23 öre.

Vid denna nådiga framställning har någon annan anmärkning hos Utskottet icke förekommit, än att, då lösen för kronotiondespanmål numera, jemlikt Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869, icke till statsverket ingår efter markegångspris utan efter det särskilda omsättningspris, som i nämnda förordning är stadgadt, det synts Utskottet icke vara lämpligt, att anslag af förevarande beskaffenhet bestämmas i spanmål, för hvilken vederbörande allt framgent skulle vara berättigade att undfå lösen efter medelmarkegångspris, utan torde anslagen böra bestämmas till de belopp i penningar, som efter nyssnämnda omsättningspris motsvara de ifrågavarande spanmålsqvantiteterna; hemställande i öfverensstämmelse härmed Utskottet,

a) att under anslaget till Kleresistaten må uppföras ett belopp af 8 R:dr 42 öre, såsom ersättning åt kyrkoherden i Skagershults pastorat för mistad kronotionde af torpen Gårdsjötorp och Södra Åsen; och

b) att under samma anslag må anvisas ett belopp af 10 R:dr 84 öre såsom ersättning åt krontraktsprosten i Mora kontrakt för prostetunna för Wåmhus församling.

Universiteten.

Angående anslag till den fysiologiska institutionen vid universitetet i Upsala.

2:o. Sedan kanslersembetet för universitetet i Upsala hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmält och förordat en af Consistorium Academicum Majus derstädes gjord framställning om behofvet af ett årligt belopp af Femhundra R:dr till fyllnad eller tillökning i årsanslaget till materiel för den *fysiologiska institutionen* vid universitetet, har Kongl. Maj:t, som funnit framställningen befogad, föreslagit Riksdagen att till 1,500 R:dr förhöja det nu till 1,000 R:dr bestämda årsanslaget för materielen vid nämnda institution.

På grund af hvad rörande detta ämne finnes i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 5 och 6) meddeladt, tillstyrker Utskottet,

att anslaget till materiel för den fysiologiska institutionen vid universitetet i Upsala måtte ökas med 500 R:dr, eller från 1,000 R:dr till 1,500 R:dr.

Angående upprättande af en adjunktur i nordiska språk vid universitetet i Upsala.

3:o. Herr *J. O. Leffler* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 115) föreslagit, att Riksdagen måtte anslå ett belopp af 2,500 R:dr, att årligen från och med nästa statsregleringsperiod utgå för upprättande och underhållande af en akademisk adjunktur i nordiska språken vid universitetet i Upsala.

Då det af ofvanbemälde motionär framställda förslag är af den vigt och beskaffenhet, att det icke lämpligen bör, utan föregången närmare ut-

redning af vederbörande myndigheter, till behandling af Riksdagen företagas, får Utskottet, i saknad af sådan utredning, hemställa,

att Herr *Lefflers* ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående inrättande af en adjunktur vid den medicinskt-kemiska institutionen i Upsala.

4:o. Likaledes är från Andra Kammaren till Utskottet remitterad en af Herr *S. Ribbing* väckt motion (N:o 217), innefattande det förslag, att Riksdagen behagade bevilja ett årligt anslag af 2,500 R:dr till lön åt en adjunkt med skyldighet att tjenstgöra såsom laborator vid den medicinskt-kemiska institutionen vid Upsala universitet.

Enligt hvad motionären uppgifvit, lärer universitetets kansler hos Kongl. Maj:t anmält en af medicinska fakulteten i Upsala gjord och af Consistorium Academicum förordad framställning i enahanda syfte med berörda förslag; och då frågan således torde hafva varit föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, men Kongl. Maj:t icke funnit skäl att derom till Riksdagen göra framställning, föranlåtes Utskottet hemställa,

att Herr *Ribbings* förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående förhöjdt anslag till byggnadsfonden vid Lunds universitet samt anslag till den geologiska institutionen derstädes.

5:o. Enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 6—8) inhemtas, hade kanslersembetet för *Lunds universitet* uti underdånigt memorial den 30 sistlidne November hos Kongl. Maj:t anmält behofvet af åtskilliga dels nya, dels tillökningar i äldre anslag, som ansetts erforderliga för ett tidsenligt upprätthållande af undervisningen och vården af universitetets inrättningar; och har, med afseende å hvad kanslersembetet i nämnda memorial upplyst och anfört, Kongl. Maj:t, som bland de gjorda framställningarne funnit dem, hvilka rörde anslag för *universitetets byggnadsfond* och för den nybildade *geologiska institutionen* böra företrädesvis vinna afseende, föreslagit Riksdagen att förhöja årsanslaget till byggnadsfonden vid Lunds universitet med ett årligt belopp af 2,000 R:dr samt bevilja ett årligt anslag af 1,000 R:dr för den geologiska institutionen derstädes.

Under åberopande af den utredning, som i afseende å dessa anslags behof är i Statsråds-protokollet meddelad, tillstyrker Utskottet,

a) att anslaget till Lunds universitets byggnadsfond måtte förhöjas med 2,000 R:dr; samt

b) att ett belopp af 1,000 R:dr måtte anvisas till den geologiska institutionen vid nämnda universitet.

Angående ersättning till Lunds universitets löningsfond för det indraget prebendepastorat.

6:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att såsom ersättning till *Lunds universitets löningsfond* för den minskade inkomst, densamma genom frånskiljandet från universitetet af Stäfvie och Lackalänga församlingars pastorat, hvilket såsom prebende tillhört den utaf aflidne Professoren C. G. Brunius i lifstiden innehafda professorslön, finge vidkännas, anvisa ett

anslag af 4,200 R:dr årligen att å universitetets stat uppföras samt utgå när berörda pastorat blifvit universitetet frånskildt, i hvilket afseende meddelats, att, det Professoren Brunii enka tillkommande nådår tilländaginge den 30 April 1871, hvadan för sistnämnda år erfordrades utbetalning af det ifrågavarande anslaget endast till så stor del, som belöpte på åtta månader, eller 2,800 R:dr.

Sedan Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 18 Oktober 1854 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, ej mindre om och hvilka prebendepastorater lämpligen kunde utan men för kyrkan och det kyrkliga undervisningsväsendet från deras egenskap af prebende fritagas, utan äfven det ersättningsbelopp, som för åvägabringande deraf erfordrades, samt derefter för Rikets Ständer framlägga den nådiga Proposition i ämnet, som kunde finnas för ändamålet lämplig, har Kongl. Maj:t bland annat uti den under den 4 Oktober 1861 fastställda utgiftsstaten för Lunds universitet föreskrifvit, att de till filosofiska fakulteten derstädes anslagna Hardeberga och Sandby samt Stäfvie och Lackalänga prebendepastorater skulle efter dåvarande innehafvarnes afgång från universitetet skiljas, och att universitetets kansler ålåge att, när någon af dessa prebendens innehafvare afgått, derom göra underdånig anmälan och föreslå den ändring, som då i utgiftsstaten borde vidtagas, samt sättet för beredande af de för ändamålet erforderliga medel. Sedermera hafva jemväl, med bifall till Kongl. Maj:ts då i ämnet aflåtna nådiga Proposition, Rikets åren 1862—1863 församlade Ständer beviljat ersättning till universitetets löningsfond för den förlust, som uppkommit vid indragning af det förstnämnda prebendepastoratet.

Vid sådant förhållande och då samma grunder, efter hvilka beloppet af denna ersättning beräknades, blifvit i det nu framlagda förslaget iakttagna, tillstyrker Utskottet,

att såsom ersättning för minskad inkomst till följd af upphörande af Stäfvie och Lackalänga församlingars pastorats prebendeegenskap måtte å Lunds universitets stat uppföras 4,200 R:dr, samt deraf för år 1871 anvisas 2,800 R:dr.

Karolinska medikokirurgiska institutet.

Angående anslag för den patologiskt-anatomiska institutionen vid Karolinska institutet.

7:o. Med anledning af en utaf lärarekollegium vid Karolinska medikokirurgiska institutet derom gjord och af kanslersembetet för Upsala universitet förordad underdånig framställning, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja ett anslag af 1,000 R:dr årligen till bestridande af omkostnader vid de arbeten, som utföras inom den patologiskt-anatomiska institutionen vid detta läroverk.

Hänvisande till hvad i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 10) blifvit till stöd för berörda framställning anfördt, tillstyrker Utskottet,

att för den patologiskt-anatomiska institutionen vid Karolinska medikokirurgiska institutet måtte anvisas 1,000 R:dr.

Elementarläroverken.

Angående godtgörelse för numera upphörda lönebidrag vid tvänne elementarläroverk.

8:o. I enlighet med hvad Kongl. Maj:t, uppå derom gjorda och af Statskontoret (se Statsråds-protokollet Bil. N:o 7 sid. 10—12) förordade underdåniga framställningar, föreslagit, tillstyrker Utskottet:

a) att ersättning för ett tillförene af stadskassan i Arboga till en kollega vid dervarande elementarläroverk utbetaldt lönebidrag, som numera upphört, måtte anvisas med 100 R:dr; och

b) att såsom godtgörelse för ett likaledes indraget lönebidrag af Norrköpings kyrkokassa till två lärare vid elementarläroverket derstädes måtte beviljas 133 R:dr 34 öre.

Angående ordnandet af Stockholms stads elementarläroverk m. m.

9:o. Sedan Stockholms stadsfullmäktige uti underdånig skrifvelse af den 1 December 1868 anhållit, det Kongl. Maj:t måtte täckas i nåder fastställa en för ordnande af *elementarläroverken i hufvudstaden* med afseende å den närmaste framtidens behof uppgjord plan, som afsåg att upprätta ett på båda bildningslinierna fullständigt läroverk å Norrmalm, att jemväl inrätta ett på båda bildningslinierna fullständigt läroverk i stadens södra del, att inrätta det nya femklassiga läroverk, för hvilket medel redan blifvit af Rikets Ständer anvisade, å Ladugårdslandet och att bibehålla Jacobs och Catharina nuvarande femklassiga läroverk såsom sådana i sina närvarande lokaler, så och efter det stadsfullmäktige äfvensom direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk, hvilken i underdånigt utlåtande den 9 sistlidne April till hufvudsakliga delar tillstyrkt nyssnämnda plan, i sammanhang dermed hemställt, att Nicolai, Adolf Fredriks, Kungsholms och Ladugårdslandets tvåklassiga skolor måtte indragas och de medel, som derigenom blefve att tillgå, användas till bildande af lektorslöner för det fullständiga läroverket på Södermalm, hvartill äfven borde användas rektorslönerna vid Clara och Maria förut fristående femklassiga läroverk, som enligt förslaget skulle komma att bilda underklasser i fullständiga läroverk, — har, enligt hvad af Statsrådsprotokollet (Bil. N:o 7 sid. 15) inhemtas, vid underdånig föredragning den 29 sistlidne April af detta ärende Kongl. Maj:t, med godkännande af den åsigt att två fullständiga elementarläroverk böra finnas i hufvudstaden, funnit godt i nåder förordna, att, så snart ändamålsenligt lärohus jemte bostad åt

rektor blifvit genom stadsfullmäktiges åtgärd tillgängligt, ett fullständigt läroverk skall inrättas å Norrmalm, samt förklara, att i anledning af det framställda förslaget om ett fullständigt läroverk å Södermalm Kongl. Maj:t ville framdeles, när dertill erforderliga medel blifva att tillgå, fatta nådigt beslut; hvarjemte Kongl. Maj:t, som i afseende å de lägre elementarläroverken inom hufvudstaden, funnit godt gilla bibehållandet af Jacobs och Catharina femklassiga skolor i deras nuvarande lokaler, beslutat, att det af Rikets Ständer vid 1865—1866 årens riksdag för ett nytt femklassigt läroverk i hufvudstaden beviljade anslag finge tillsvidare användas för en femklassig skola i den af stadsfullmäktige förhyrda lokal å Ladugårdslandet, och tillika, såsom förberedande åtgärder för en omreglering af elementarläroverken i Stockholm, från rektorer och ordinarie lärare vid de tvåklassiga skolorna derstädes låtit infordra yttranden, huruvida de vore villiga att i händelse af dessa skolors indragning träda i tjenstgöring vid andra elementarläroverk i hufvudstaden, äfvensom i de fullmakter, hvilka hädanefter utfärdas för lärare vid elementarläroverken i Stockholm, anbefallt intagandet af det förbehåll, att de utnämnde skola vara skyldige att, om så fordras, ingå i tjenstgöring äfven vid annat hufvudstadens elementarläroverk än det, vid hvilket ledigheten uppstått.

Då den plan, som sålunda blifvit uppgjord för elementarläroverken i Stockholm, afsåge en med skolstadgans föreskrifter öfverensstämmande samt tillika med afseende på de lokala förhållandena fullständigare och mera ändamålsenlig reglering af dess läroverk, äfven i följd af det starka tilloppet af lärjungar till det nuvarande gymnasium, vore af ett oafvisligt behof påkallad, men bildandet af ett nytt fullständigt läroverk i Stockholm icke kunde försiggå utan Riksdagens medgifvande, att de tillförene för andra löroverks behof anslagna medel finge för nämnda ändamål anlitas, har Kongl. Maj:t nu gjort framställning derom, att, när läroverkshus och rektorsboställe blifvit genom kommunens försorg anskaffade, ett nytt fullständigt elementarläroverk i Stockholm måtte upprättas med lönestat enligt gällande grunder för rektor, 7 lektorer och 7 adjunkter, samt att de för de tvåklassiga skolorna derstädes nu utgående statsanslag äfvensom rektorslönerna vid två af hufvudstadens femklassiga skolor måtte till bestridande af de för det nya fullständiga läroverket erforderliga kostnader användas.

Enligt den i Statsråds-protokollet meddelade utredning uppgå lönerna vid de lärareplatser, som äro till indragning föreslagna, till ett sammanlagdt belopp af 26,000 R:dr, hvilket jemnt motsvarar hvad som skulle för genomförande af den föreslagna nya regleringen erfordras.

Då emellertid en fullständig reorganisation af hufvudstadens elementarläroverk nu förestår, synes tillfället icke böra lemnas obegagnadt att söka afhjelpa de klagomål, som på sednare tiden allt mera allmänt försports deröfver, att genom den nuvarande anordningen af elementarläroverken och be-

skaffenheten af den bildning, som der meddelas, den intelligenta delen af folket alltför mycket drages från industrien och de praktiska yrkena ej endast i följd af sjelfva riktningen af denna bildning, utan äfven och hufvudsakligast derigenom att ungdomen vid läroverken qvarhållas vida utöfver den tid, då de skulle med fördel för dem sjelfva och för yrkena kunna inträda på den praktiska banan. Orsaken till detta missförhållande är till en hufvudsaklig del att finna uti sammanblandningen af de klassiska och reala linierna vid samma läroverk, hvarigenom å ena sidan den reala bildningen undertryckes och ej kan tillkämpa sig det erkännande, den i och för sig förtjenar, å andra sidan äfven den klassiska undervisningen lider genom nödvändigheten att vid lärokursernas bestämmande i någon mån afse deras behof, som önska endast följa den reala linien. Det torde alltså nu vara skäl att genom inrättande af ett endast för den reala undervisningen ordnadt fullständigt läroverk söka fylla det behof, som i förenämnda hänseende förefinnes. Derigenom blefve jemväl möjlighet beredd att med mera frihet och konseqvens ordna den klassiska undervisningen för de särskilda ändamål, hvarför den är afsedd.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen måtte till svar å Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning i underdånighet meddela, att Riksdagen af de skäl, som här ofvan blifvit anförda, funnit godt medgifva, att de af Kongl. Maj:t till indragning föreslagna lönerna för åtskilliga lärareplatser i Stockholm, tillsammans utgörande 26,000 R:dr, må af Kongl. Maj:t användas dels till bildande af ett fullständigt reallläroverk i hufvudstaden, dels ock till ordnande af undervisningen vid öfriga elementarläroverk derstädes.

Angående indragning af löneanslaget till läraren i Skeninge skola m. m.

10:o. Redan uti underdånig skrifvelse den 25 Februari 1858 hafva Rikets Ständer i afseende å skolan i Skeninge, det enda af rikets offentliga elementarläroverk, som består af en klass, hemställt, huruvida icke nämnda skola kunde vid dåvarande lärarens afgång indragas. Sedan domkapitlet i Linköping, som derefter erhöll nådig befallning att göra underdånig anmälan, när nämnde lärare lemnade sin befattning, den 14 April sistlidet år inberättat, att denne lärare blifvit genom Kongl. Maj:ts utslag från sin lärarebefattning för alltid skiljd, har Kongl. Maj:t nu, med afseende å beslutet om indragning af läroverkens lägsta klass, och då Rikets Ständers berörda åsigt äfven vid 1862—1863 årens riksdag blifvit af dem uttalad, föreslagit Riksdagen, att det till lön för läraren vid skolan i Skeninge under anslaget till elementarläroverken anvisade belopp, 1,000 R:dr, må från och med år 1871 upphöra.

I sammanhang härmed har Utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af Herr *J. G. Granlund* väckt, till Utskottet remitterad motion (N:o 191), deruti — med anledning af Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning och då staden Skeninge och omkringliggande, tätt befolkade ort således skulle blifva i saknad af läroverk, hvilket väl icke vore eller kunde vara förhållandet med någon enda stad inom riket, samt då stadens fullmäktige, på sätt ett motionen bifogadt protokollsutdrag utvisade, förbundet sig att anskaffa utvidgad lokal för ett treklassigt läroverk samt bostad åt rektor — motionären anhållit, att Riksdagen måtte bevilja staden Skeninge nödigt anslag till lärare vid ett tvåklassigt elementarläroverk eller, om detta förslag ej vunne Riksdagens bifall, att det hittills utgående anslag af 1,000 R:dr till Skeninge skola måtte fortfarande få bibehållas för en vikarierande lärare, intill det års utgång, då en reglering af rikets elementarläroverk, som enligt motionärens förmenande nu skulle pågå, hunnit afslutas, eller något annat läroverk kunde komma staden till godo. Varande motionen åtföljd af intyg, att lärjungarnes antal vid ifrågavarande skola utgjorde förliden höst termin 22 och vid innevarande vårtermins början 23.

De skäl, som Rikets Ständer vid 1856—1858 årens riksdag anförde till stöd för sin ofvan omförmälda hemställan, voro, att det syntes mindre lämpligt, att ett Statens läroverk funnes med en ensam lärare, och att skolans indragning jemväl blifvit beslutad redan år 1822, samt att denna åtgärd sedermera blifvit af tvänne skolrevisioner tillstyrkt. Denna åsigt har, på sätt ofvan blifvit anfördt, äfven gjort sig gällande vid 1862—1863 årens riksdag, då väckt motion om skolans utvidgning af rikets ständer lemnades utan afseende. Då härtill kommer att på ett jemförelsevis ringa afstånd från Skeninge finnas tre läroverk, nemligen ett fullständigt i Linköping, ett treklassigt i Wadstena och en tvåklassig pedagogi i Grenna, får, med erinran att uti ifrågavarande lärarelön ingår afkomst af boställsjord, beräknad till 25 R:dr, hvilket belopp icke är i anslaget till elementarläroverket inbegripet, Utskottet tillstyrka,

att Riksdagen, med afslag å Herr Granlunds förevarande motion, måtte på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts framställning, att den i stat anslagna lönen för läraren vid den enklassiga skolan i Skeninge, 975 R:dr, må från och med år 1871 upphöra att utgå.

Angående utvidgning af elementarläroverket i Umeå.

11:o. Till Stats-Utskottet hafva blifvit remitterade tvänne motioner angående utvidgning af Luleå elementarläroverk, hvilka blifvit väckta den ena af Herr *S. P. Bergman* inom Första Kammaren (N:o 42) och den andra af Herr *A. P. Bäckström* inom Andra Kammaren (N:o 187). Dessa motioner åsyfta, att Riksdagen måtte anslå medel till aflöning för tvänne lektorer vid Luleå,

Luleå, nu endast på reallinien fullständiga elementarläroverk, samt om detta bifölles, att nämnda läroverk måtte förklaras för fullständigt elementarläroverk å båda linierna från och med nästa läseårs början, med vilkor att landstinget, enligt sitt åtagande, bekostade aflöning till en lektor intill den tid då den vid denna riksdag blifvande statsreglering tog sin början. Eller om detta icke kunde bifallas, att Riksdagen ville anslå medel till aflöning för tvänne lektorer vid Luleå elementarläroverk, hvaraf aflöningen till en lektor skulle utgå från och med 1871 och aflöningen till den andra från och med 1875, samt om detta bifölles, att nämnda läroverk måtte förklaras för fullständigt elementarläroverk å båda linierna från och med nästa läseårs början, med vilkor att landstinget, enligt sitt åtagande, bekostade aflöningen till en lektor till och med år 1874. Beträffande behofvet af den ifrågasatta utvidgningen är, bland annat, anfördt, att de flesta lärjungar vid Luleå läroverk begagnade undervisningen på klassiska linien, så att höstterminen 1869, då hela antalet lärjungar, enligt läroverkets katalog, utgjorde 70, endast 4 begagnade undervisningen å den särskilda reallinien. Sedan de 5 lägre klasserna blifvit genomgångna, måste derföre lärjungarne besöka annat utom länet beläget fullständigt högre läroverk, för att fullborda sin elementarbildning. Samma förhållande inträffade för lärjungarne i Haparanda treklassiga och i Piteå femklassiga läroverk. Det närmast Norrbotten belägna fullständiga högre elementarläroverk vore det i Umeå. Afståndet derifrån vore till Haparanda 45 mil, till Luleå 30 mil och till Piteå $23^1/_2$ mil. Vore deremot läroverket i Luleå fullständigt, så kunde lärjungarne derstädes erhålla tillräcklig högre elementarundervisning. Lärjungarne från Haparanda behöfde i sådant fall endast resa 15 mil och de från Piteå $6^1/_2$ mil. Ett annat för Norrbottens län eget förhållande borde härvid äfven tagas i öfvervägande, nemligen innevånarnes olika nationaliteter. Innevånarne i norra delen af länet utgjordes af finnar, hvilka med högst få undantag endast talade och förstode finska språket, likasom uti andra delar af länet endast lappska språket vore det allmänna. Uti dessa delar af länet, hvars folkmängd utgjorde öfver 25 procent af länets folknummer, måste presterskapet, för att kunna förrätta sin tjenst, förstå och obehindradt tala befolkningens språk, hvarföre uppkommande prestledigheter ofta nog icke kunde besättas förr än efter längre tids förlopp af brist på tjenliga sökande. Samma förhållande inträffade äfven med examinerade folkskolelärare. Det vore derjemte önskligt och säkerligen till både allmän och enskild nytta, om såväl militäre som civile tjenstemän vore mäktige det språk, som talades af befolkningen inom tjenstgöringsdistriktet. Om det inom länet funnes ett fullständigt elementarläroverk, så vore föräldrar tillhörande nämnda nationaliteter i tillfälle att förskaffa sina söner sådan elementarbildning, som fordrades för att vinna inträde såväl i Statens som i kyr-

kans tjenst, och de nu omförmälda, ofta förekommande olägenheterna skulle derigenom småningom upphöra. Ortens innevånare, som allt mer och mer insett vigten af denna angelägenhet, hade dels redan gjort och dels förbundit sig att härför göra icke obetydliga uppoffringar; sålunda hade Luleå stad, under förhopppning om läroverkets utvidgning, byggt ett nytt rymligt läroverkshus af sten, som kostat staden omkring 40,000 R:dr, utan annat bidrag än 3,000 R:dr från stiftets byggnadsfond. Likaledes hade länets landsting förbundit sig att, om läroverkets utvidgning icke med andra vilkor kunde erhållas, för en tid af högst fem år bekosta aflöningen till en lektor.

Vid 1867 års riksdag väcktes likaledes motion om Luleå läroverks utvidgande till fullständigt äfven på latinlinien, men frågan härom blef af Riksdagen afslagen på grund af den då rådande bristen på lärarekrafter. Förhållandet i detta afseende är nu väsendtligen olika. Enligt en från ecklesiastik-departementet meddelad uppgift utgör största antalet platser, hvilka stå otillsatta i brist af kompetente sökande, öfningslärarebefattningarne vid de lägre läroverken. Till öfriga lärarebeställningar, såväl vid lägre som i synnerhet vid högre läroverk, saknas för närvarande sällan kompetente sökande. Vid sådant förhållande och då med hänseende till belägenheten af ifrågavarande läroverk den föreslagna utvidgningen obestridligen är af billighet påkallad, anser sig Utskottet böra motionärernes förslag understödja; men då en väsendtlig omreglering af elementarläroverken redan är ifrågasatt, torde de lärare, som för utvidgningen erfordras, böra underkastas vilkoret af skyldighet att vid annat läroverk tjenstgöra, hemställande derföre Utskottet,

att för Luleå elementarläroverks utvidgning till fullständigt äfven på latinlinien må från och med nästa års början anvisas 2,000 R:dr till lön åt en lektor, med vilkor att Norrbottens läns landsting, enligt sitt åtagande, från samma tid bekostar aflöning åt en lektor till och med år 1874; börande de lärare, som för nämnda utvidgning kunna tillsättas, underkastas skyldighet att i händelse af förändrad reglering för ifrågavarande läroverk vid annan skola tjenstgöra.

Angående utvidgning af elementarläroverket i Westervik.

12:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Utskottet remitterad motion (N:o 33) har Herr *C. F. Tenger* föreslagit, det Riksdagen måtte besluta om Westerviks på reallinien högre elementarläroverks upphöjande till fullständigt å båda linierna medelst beviljandet af anslag till tvänne nya ordinarie lektorslöner. Skulle Riksdagen icke finna skäl att gilla denna motion, är såsom alternativ föreslaget, att Westerviks läroverk måtte blifva på det sätt utvidgadt, att undervisningen i latinska språket allena, med uteslutande af det grekiska, måtte utsträckas till de båda högsta klasserna, under det att undervisningen i de vigtigaste reala ämnena, matematik och fysik, äfvensom

i franska språket, fortfarande lemnades till samma omfång som hittills. För bestridande af denna latinundervisning erfordrades anslag endast för en enda lektor, och kunde, derest mot förmodan svårighet skulle möta för absolut bifall dertill, den blifvande innehafvaren af denna tjenst blifva rörlig eller förbunden att tjenstgöra vid annat läroverk, derest den vidtagna utvidgningen af Westerviks läroverk emot förmodan skulle i framtiden befinnas ej medföra påräknad nytta.

Till stöd för denna framställning har motionären bland annat anfört, att genom norra Calmar läns landstings och staden Westerviks förenade uppoffringar, understödda af bidrag från Statsverket, vore ett tillräckligt prydligt och i allo ändamålsenligt lärohus färdigt att från och med höstterminens början innevarande år öppna sina lärosalar för den bildningssökande ungdomsskaran, som vid 1869 års vårtermin utgjorde 155. Kostnaden för detta lärohus uppginge, utom statsbidraget 35,000 R:dr, till närmare 130,000 R:dr. Att det hittills varande, endast på reallinien fullständiga elementarläroverket ingalunda motsvarade hvarken denna landsorts eller staden Westerviks behof, framginge deraf, att de aldra flesta af de lärjungar, hvilka vid läroverket undergått maturitetsexamen, alltsedan den tid detta blef på reallinien fullständigt, varit sådana, hvilka tillhört latinlinien, så långt latinundervisning der meddelats. Afståndet till de två närmaste fullständiga läroverken i Norrköping och Linköping vore 11 till 12 mil.

Då enahanda skäl tala för utvidgning af detta läroverk, som i föregående punkt äro anförda för Luleå elementarläroverks fullständiggörande äfven på latinlinien, får Utskottet hemställa,

att, för utvidgning af Westerviks elementarläroverk, må från och med nästa års början anvisas 2,000 R:dr, till lön åt en lektor, med skyldighet för den blifvande innehafvaren af denna tjenst att, om så fordras, ingå i tjenstgöring vid annat elementarläroverk.

Angående anslag för utsträckning af krigsbildningen vid de offentliga undervisningsverken.

13:o. Jemte anmälan derom, att för år 1870 ett extra anslag af 20,000 R:dr blifvit anvisadt för *utsträckning af krigsbildningen* vid rikets offentliga skolor och undervisningsverk, anhöll i underdånig skrifvelse af den 13 Maj 1869 sist församlade Riksdag, att Kongl. Maj:t måtte för den näst sammanträffande framlägga förslag i afseende å de anslagsbelopp, som för berörda ändamål kunde framgent anses erforderliga. I afseende å denna fråga har direktionen för Gymnastiska centralinstitutet den 22 sistlidne December till Kongl. Maj:t afgifvit infordradt utlåtande, och dervid föreslagit en fullständig, i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 17—21) intagen plan, enligt hvilken de militära öfningarne borde vid olika slag af läroanstalter bedrifvas.

I fråga om de kostnader, som den enligt nämnda plan ifrågasatta utsträckning af undervisningen i militära ämnen måste komma att medföra

framstode, enligt hvad vidare är i Statsråds-protokollet meddeladt, först behofvet af förhöjda arfvoden åt redan anställda gymnastiklärare, som voro militärer, samt af medel till rese- och traktamentsersättning åt officerare, hvilka måste kommenderas såsom biträdande vid sådana läroverk, der gymnastikläraren icke vore kompetent att bestrida den föreslagna militära undervisningen. Bland rikets 31 högre elementarläroverk hade 15 till gymnastiklärare militärer och 16 egde gymnastiklärare, som icke ådagalagt full insigt i militära ämnen. För de förra syntes en arfvodesförhöjning af i allmänhet 200 R:dr för hvarje erfordras och ersättningen för resor och traktamenten till de officerare, som skulle särskildt förordnas, kunde ej upptagas lägre än till 300 R:dr för hvarje. I båda fallen borde dock beloppen något jemkas efter den olikhet i göromålen på olika ställen, som af större lärjungeantal o. s. v. naturligen blefve en följd. Undervisningen vid sju folkskolelärareseminarier och fyra tekniska skolor borde kunna bestridas med en kostnad för hvarje af 150 R:dr. För de sålunda omnämnda 42 läroverken uppkomme då en summa af 9,450 R:dr, men dels med afseende derpå, att inträffande förändringar i den nuvarande lärarepersonalen måste medföra förändring i den uppgjorda beräkningen, dels ock emedan det antagna, lägsta normalbeloppet af 200 R:dr säkerligen måste i flera fall förhöjas, med afseende å redan nämnda förhållanden, syntes den summa, som till ifrågavarande arfvoden och ersättningar årligen erfordrades, icke böra upptagas lägre än till 10,500 R:dr. Då målskjutningsgevär syntes kunna under första året anskaffas, behöfde något vidare årligt anslag för detta ändamål ej ifrågakomma. Deremot måste ammunition för målskjutningen medföra en icke obetydlig årlig kostnad. Enligt omförmälda plan skulle omkring 600 lärjungar vid elementarläroverken och 200 elever vid folkskolelärareseminarierna komma att öfva målskjutning med remingtongevär. Med beräkning af 50 skott för hvar och en, skulle i det hela 40,000 skarpa patroner erfordras, medförande en utgift af 2,400 R:dr. Ett nära lika stort belopp behöfdes för anskaffande af ammunition till 100 salongsskott för hvar och en af de 2,400 lärjungarne i sjette klassen och sjunde klassens nedre afdelning vid elementarläroverken, samt af 400 seminarie-elever. Totalkostnaden för ammunitionen skulle således uppgå till 4,640 R:dr, hvilken summa syntes böra jemnas till 5,000 R:dr. Kostnaden för inrättandet af skjutbanor vid läroverk i de städer, hvarest dylika banor ej redan funnes, borde kunna bestridas med ett årligt belopp af 500 R:dr. Slutligen erfordrades ett belopp af 4,000 R:dr till arfvode för det med inspektionen öfver ifrågavarande undervisning förenade arbete äfvensom till reseersättning.

Under åberopande af hvad sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t för utsträckning af krigsbildningen vid rikets offentliga skolor och undervisningsverk af Riksdagen äskat ett anslag af tillsammans 20,000 R:dr, nemligen

på *ordinarie stat:* under *anslagen till elementarläroverken*, till förhöjning af arfvoden för gymnastiklärare vid elementarläroverken och till rese- och traktamentsersättning åt officerare, som särskildt förordnas att leda vapenöfningarne derstädes, samt till anskaffande af ammunition och inrättande af skjutbanor 13,500 R:dr, deri inberäknade de för de tekniska elementarskolorna erforderliga belopp; och under anslagen för *folkundervisningen* till arfvoden för ledning af vapenöfningarne och till ammunition för målskjutning vid folkskolelärare-seminarierna 2,500 R:dr; samt på *extra stat:* för inspektion öfver undervisningen i gymnastik och vapenöfningar vid läroverken 4000 R:dr.

Då ofvan omförmälda plan för militäröfningarnes bedrifvande vid rikets offentliga skolor och undervisningsverk synes Utskottet ändamålsenligt uppgjord med afseende å bibringandet vid läroverken af den mera omfattande krigsbildning, som med det härför beviljade anslaget vid sista riksdagen afsågs, samt Utskottet icke haft något att erinra vid beräkningen af kostnaderna för anordnandet af ifrågavarande undervisning, har Utskottet ansett sig böra biträda Kongl. Maj:ts framställning i ämnet. Med iakttagande af den ordning, hvaruti de särskilda anslagen äro af Kongl. Maj:t begärda, får Utskottet derföre här tillstyrka,

att för befrämjande af gymnastik och vapenöfningar måtte under anslaget till elementarläroverken beviljas: till förhöjning af arfvoden för gymnastiklärare, till rese- och traktamentsersättning åt officerare, som särskildt förordnas att leda vapenöfningarne, samt till anskaffande af ammunition för målskjutning och inrättande af skjutbanor tillsammans 13,500 R:dr.

Angående utbyte af läroverkens oindelta spanmål emot kontant penningeanslag.

14:o. Då, på sätt Statskontoret i sin den 1 December sistlidet år afgifna underdåniga berättelse, angående Statsverkets tillstånd och förvaltning, anmärkt, det under anslaget till elementarläroverken uppförda belopp *oindelt spanmål*, enligt 1870 års riksstat utgörande 21,721 kubikfot 5 kannor, lämpligen borde till förenkling i räkenskaperna förvandlas i penningar, enär lösen för denna spanmål utgår enligt gällande statspris, har Kongl. Maj:t föreslagit, att omförmälda oindelta spanmålsanslag må utbytas mot ett efter nämnda pris svarande kontant anslag, eller 45,615 R:dr 15 öre, att tilläggas det öfriga till elementarläroverken anvisade penningeanslag; hemställande Utskottet,

att det under anslaget till elementarläroverken uppförda belopp oindelt spanmål, 21,721 kubikfot 5 kannor, måtte utbytas mot ett efter nu gällande statspris svarande kontant anslag, 45,615 R:dr 15 öre, att tilläggas det öfriga för dessa läroverk anvisade penningeanslag.

Folkundervisningen.

Angående anslagen för folkundervisningen.

15:o. På grund af de skäl, som i oftanämnda Statsråds-protokoll (Bil. N:o 7 sid. 23—25) finnas anförda, har Kongl. Maj:t föreslagit, att, på det hvarje examinerad ordinarie folkskolelärare, som blifvit till lärarebefattningen antagen i den ordning, som folkskolestadgans 6 § 3 mom., enligt detta lagrums lydelse i Kongl. Förordningen den 29 September 1853, föreskrifver, och som åtta år varit i ordinarie läraretjenst anställd, samt antingen åtnjuter stadgad minimilön, enligt Kongl. Kungörelsen den 11 December 1863, eller lön öfver minimum, enligt de genom Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1868 fastställda grunder, eller ock, der klockaretjenst är med lärarebefattningen förenad, för dessa båda tjenster uppbär löner, hvilka sammanlagda icke öfverstiga värdet af femtio tunnor spanmål, må, om honom af vederbörande skolråd och folkskoleinspektör meddelas vitsord, att han med nit och skicklighet egnat sig åt sitt lärarekall, erhålla ett årligt lönetillägg af Femtio Riksdaler, samt att Riksdagen för detta ändamål måtte anvisa ett belopp af 68,000 R:dr, att uppföras under det på Åttonde Hufvudtiteln för folkundervisningen upptagna reservationsanslag. Vidare och då, utöfver det på ordinarie stat uppförda årliga anslag af 160,000 R:dr till folkskoleväsendets utveckling och förbättring, en ytterligare förhöjning i detta anslag vore behöflig för fyllande af redan anmälda behof, och då med all sannolikhet kunde beräknas, att under innevarande år dels flera nya småskolor komme att bildas, dels ock andra anordningar till skolväsendets utveckling och förbättring blefve vidtagna, för hvilka understöd af allmänna medel påkallades, och billigheten fordrade, att församlingar, som åtogo sig de för skolväsendets fullständigare ordnande behöfliga uppoffringar, äfven framgent måtte kunna genom bidrag af Staten erhålla det understöd, som förut kommit andra församlingar till godo, har Kongl. Maj:t till Riksdagen gjort nådig framställning om 15,000 Riksdalers förhöjning i anslaget å Riksstatens Åttonde Hufvudtitel till skolväsendets utveckling och förbättring, att under de vid sistlidne riksdag bestämda vilkor af Kongl. Maj:t disponeras.

I sammanhang med dessa nådiga framställningar har Utskottet till behandling förehaft tvänne inom Andra Kammaren väckta, till Utskottet remitterade motioner, nemligen:

af Herr *G. Bjerkander* (motion N:o 113), som föreslagit, att Staten måtte indraga så väl den halfva personliga skyddsafgiften, som hittills användts af kommunerna under namn af folkskoleafgift,

beräknad till . . . . . R:dr 640,000: —

Transport R:dr 640,000: —

Transport R:dr 640,000: —

som äfven de särskilda anslagen, nemligen:

till förbättring af folkskolelärares löner . . . . . „ 150,000: —

och till småskolor . . . . . „ 150,000: —

Summa R:dr 940,000: —;

att, med bibehållande så väl af de öfriga, på ordinarie stat uppförda anslagen, som det på extra stat uppförda anslaget till medellösa församlingar, Staten derjemte förbinder sig att till hvarje i fast skola antagen examinerad lärare utbetala den kontanta lönen, då kommunerna bekosta allt öfrigt, uppgående till ungefär enahanda belopp; att folkskolorna ordnas efter folkmängden och lokala förhållanden; att ett visst förberedande kunskapsmått måtte stadgas för inträde i folkskolan; att Staten icke vidare inblandar sig i skolans ekonomiska angelägenheter, utan endast utöfvar en sorgfällig tillsyn öfver undervisningens framgång; och att Riksdagen anslår för nu uppgifna ändamål behöfliga medel. Såsom ett andra alternativ har motionären yrkat aflåtande af en skrifvelse, med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t genom sitt Ecklesiastik-departement täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag, hufvudsakligen i den syftning, som nu blifvit föreslagen; samt

af Herr *Åke Andersson* (motion N:o 205), som föreslagit, att Staten måtte indraga det anslag, som hittills utgått till kommunerna under namn af folkskoleafgift, oafkortadt beräknadt till 640,000 R:dr, sammanlagdt med anslaget till förbättring af folkskolelärares lön 150,000 R:dr, samt på ordinarie stat uppföra ett anslag, att utgå med 790,000 R:dr under rubriken: "Understöd för kommunerna till folkskolelärares aflönande"; att hvarje kommun för hvarje sin egentliga folkskola måtte af Staten erhålla, såsom bidrag till den ordinarie lärarens aflöning, hälften af hans lön från 400 till 500 R:dr, utan att husrum, vedbrand, kofoder och planteringsland få i denna lön inräknas; att anslaget på ordinarie stat, 160,000 R:dr, afsedt hufvudsakligen för småskolans behof, måtte förhöjas med 15,000 R:dr, såsom Kongl. Maj:t äskat, till 175,000 R:dr; samt att kommunerna för hvarje sin småskola af Staten måtte erhålla, såsom bidrag för lärarens eller lärarinnans aflöning, 50 R:dr, med vilkor att denne efter pröfning är godkänd af vederbörande folkskoleinspektör och aflönas med minst 100 R:dr.

Med afseende å kostnaderna för folkundervisningen har hittills den grundsats städse gjort sig gällande, att folkskolan i främsta rummet är en *kommunens* angelägenhet och att Statens mellankomst i detta fall, förutom omsorgen om lärarebildningen, endast afser att *understödja* församlingarne vid ordnandet af deras folkskoleväsende. Någon förändring härutinnan är ej heller af motionärerna föreslagen, men väl ett annat system för understödets meddelande ifrågasatt. Hvad de nu utgående anslagen till folkskolan

och vilkoren för desammas åtnjutande beträffar, torde böra erinras, hurusom Rikets Ständer vid 1844—1845 årens riksdag beviljade ett emot *halfva personliga skyddsafgiften* svarande belopp till folkundervisningens befrämjande. I afseende å uppbörden af dessa medel är bland annat stadgadt, att innan desamma till det afsedda ändamålet aflemnas, Kronans och städernas redogörare skola, utom befattningen med debiteringen, som verkställes efter mantals- och skattskrifningslängderna, äfvensom med afgiftens indrifvande och leverering, jemväl för densamma afgifva särskilda redogörelser för hvarje år, hvilka redogörelser, åtföljda af uträkningar å afgiftens belopp inom hvarje församling, intagas i fögderiernas och städernas specialräkningar bland diverse verks medel, under titel: *folkskoleafgift*, hvarefter redovisningen ingår uti landsböckerna samt uppbördsräkningen för Stockholms stad och slutligen blifver i ett sammanhang för hela riket synlig i rikshufvudboken; börande af dessa redogörelser, jemte de uträkningar, hvarpå de sig grunda, dupletter utaf vederbörande räkenskapsförare utskrifvas och insändas i länen till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och i Stockholm till Öfverståthållare-embetet, för att, genom dessa embetsmyndigheter, komma skolstyrelserna tillhanda.

Vid 1862—1863 årens riksdag uppfördes till *löneförbättring för examinerade folkskolelärare* å ordinarie stat ett anslag af 120,000 R:dr. Detta anslag utgår under vilkor, bland annat, att, der examinerad lärares lön ej uppgår till stadgadt minimum af 400 R:dr, de församlingar, som till lärares eller lärarinnors aflöning antingen redan tillskjutit eller åtaga sig att tillskjuta ett lika belopp med den till församlingarne såsom folkskoleafgift öfverlåtna andel af personliga skyddsafgiften, ega, sedan de förbundit sig till hälften fylla hvad som brister i nyssnämnda minimibelopp, att den återstående hälften såsom statsbidrag af det nu ifrågavarande anslaget erhålla, i den mån detsamma dertill lemnar tillgång och med företrädesrätt för de församlingar, hvilkas folkskolelärare icke tillika innehafva annan befattning; varande i afseende på beräkningen af de bidrag, församlingarne förbinda sig att för ifrågavarande ändamål lemna, medgifvet, att deruti får inberäknas afkomsten af donationer, som kunna vara till skolans behof gifna, för så vidt som de trädt i stället för bestämda afgifter, hvilka eljest bort till folkskolekassan utgå, äfvensom kostnaderna för skolor, inrättade af enskilda personer inom församlingen, dock endast till så stor del, som motsvarar beloppet af sådana afgifter, hvilka de eljest bort till folkskolekassan betala.

Vid 1868 års riksdag uppfördes å ordinarie stat, till *förhöjning af examinerade folkskolelärares löner utöfver det fastställda minimum*, ett anslag af 30,000 R:dr, för hvars utgående följande bestämmelser äro stadgade, nemligen att, derest för lärare, till hvilkens förmån anslag af nu ifrågavarande beskaffenhet ännu icke blifvit beviljadt, och hvilken för åtta månaders årlig

undervisning

undervisning i lön åtnjuter 400 R:dr eller mera, vederbörande församling förbinder sig att höja lönen utöfver nu utgående belopp, ett statsbidrag till lika belopp med församlingens sålunda beviljade ytterligare tillskott må kunna erhållas, dock så, att statsbidraget för detta ändamål icke får öfverstiga 50 R:dr för hvarje lärare. Dessa tvänne sistnämnda anslag äro i nu gällande Riks-stat sammanslagna under rubrik: "*Löneförbättring för examinerade folkskolelärare* 150,000 R:dr."

Rikets åren 1865—1866 församlade Ständer anvisade å ordinarie stat till *folkskoleväsendets utveckling och förbättring i allmänhet* 150,000 R:dr. De härom utfärdade stadganden innehålla, bland annat, att församling, som till lärares eller lärarinnors aflöning antingen redan tillskjutit eller åtager sig att tillskjuta ett lika belopp med den till församlingen såsom folkskoleafgift öfverlåtna andel af personliga skyddsafgiften, må, om församlingen till sitt folkskoleväsendes utveckling och förbättring, vare sig för vidmakthållande eller inrättande af småskolor eller för ett ändamålsenligare ordnande af skolväsendet i öfrigt, erbjuder sig att tillskjuta två tredjedelar af den summa, som utöfver nyssnämnda, såsom allmänt vilkor bestämda tillskott erfordras, eger att af statsmedel, i mån af anslagets tillräcklighet, erhålla den återstående tredjedelen; börande, för erhållande af understöd till småskolor, förhållandet mellan dessa skolor och den egentliga folkskolan vara ordnadt på ett efter hvardera skolartens bestämmelse lämpadt sätt. Detta sistnämnda anslag *höjdes* vid nästlidne riksdag med 10,000 R:dr, med särskildt afseende på behofvet af understöd för småskolor, hvarigenom anslagets belopp i nuvarande Riks-stat är upptaget till 160,000 R:dr. Af denna anslagsförhöjning meddelas till de småskolor, som varit i gång 32 veckor om året, understöd med 100 R:dr för en examinerad och med 75 R:dr för en oexaminerad lärare. Såsom en allmän regel gäller, att ansökningar angående statsbidrag till folkskolan böra vara åtföljda af bestyrkta afskrifter om de löner, som lärare och lärarinnor för det nästföregående året uppburit, samt om de tillskott i penningar och de särskilda natura-prestationer, hvarmed församlingarne dertill för samma år bidragit, hvarvid all i lönerna ingående spanmål, med undantag af den del deraf, hvilken skall in natura levereras, bör i värde upptagas efter länets medelmarksgångspris.

Om det än å ena sidan måste medgifvas, att dessa anordningar icke oväsendtligt bidragit till folkskolans utveckling, torde dock å andra sidan meningarne icke vara delade rörande olämpligheten af det nu följda invecklade system för fördelningen af statsbidragen. Jemte den mängd af göromål och kontroller, hvarmed styrelsen och förvaltningen derigenom öfverhopas, kommer härtill den ofta öfverklagade svårigheten för församlingarne att beräkna det statsbidrag, som kan komma dem till del, äfvensom att för dess

utfående meddela alla erforderliga bevis och uträkningar. Beträffande sättet att afhjelpa dessa olägenheter, som framhållits såväl uti flera vid de sednaste riksdagarne i ämnet väckta motioner som äfven under folskolefrågans handläggning i Kamrarne, hafva dock meningarne varit så stridiga, att frågan derom ännu väntar sin lösning. Emellertid synes det af motionärerna väckta förslaget om indragning af den s. k. folkskoleafgiften och anvisande i stället af bestämda statsbidrag till hvarje lärares aflöning vara förtjent af särdeles uppmärksamhet, såsom, i Utskottets tanke, ledande till enkelhet och reda i förvaltningen samt medförande större fördelar för kommunerna, som under det nuvarande systemet onekligen i detta afseende lida af det nog långt drifna reglementerandet, hvarigenom ock statsanslagen först efter en längre tid kunna komma dem till godo. Den kontroll, som med de nuvarande föreskrifterna för statsmedlens erhållande varit åsyftad, torde numera lämpligen kunna genom folkskole-inspektörerna åstadkommas. För att emellertid fatta ett definitivt beslut i denna vigtiga fråga erfordras en mera speciel utredning, hvarom Riksdagen, enligt Utskottets tanke, bör hos Kongl. Maj:t göra underdånig framställning.

Frågan om lönetillägg till folkskolelärare, hvartill Kongl. Maj:t här ofvan äskat 68,000 R:dr, synes Utskottet icke böra ifrågakomma annat än i sammanhang med den omförmälda regleringen. Deremot torde anslagsförhöjningen till småskolorna vara behöflig med hänsyn dertill att, enligt hvad af Statsråds-protokollet inhemtas, det vid sista riksdagen för detta ändamål beviljade belopp med 5000 R:dr understigit behofvet. För att fylla detta för år 1871 har Utskottet antagit 10,000 R:dr vara erforderliga.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet:

a) att Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anvisande af 68,000 R:dr såsom lönetillägg för examinerade folkskolelärare icke må af Riksdagen bifallas;

b) att Riksdagen måtte bevilja en förhöjning af 10,000 R:dr i anslaget till folkskoleväsendets utveckling och förbättring, att under de vid sistlidne Riksdag bestämda vilkor af Kongl. Maj:t disponeras; samt

c) att Riksdagen vid anmälan af dessa beslut måtte i underdånighet anhålla, dels att Kongl. Maj:t behagade taga under nådigt öfvervägande, huruvida icke den till församlingarne öfverlåtna andelen af personliga skyddsafgiften lämpligen borde till Statsverket indragas för att jemte öfriga till folkundervisningen anslagna statsmedel användas enligt ofvan antydda grund, att nemligen ett visst bidrag skulle till hvarje folkskolelärares aflönande anvisas, dels ock att Kongl. Maj:t, derest denna åsigt vin-

ner godkännande, måtte för näst sammanträdande Riksdag i ämnet framlägga nådigt förslag.

Angående förhöjning i anslaget till folkskolelärareseminarierna.

16:o. Genom Rikets Ständers beslut och Kongl. Maj:ts derpå grundade nådiga Bref äro föreståndarne och lärarne vid folkskolelärare-seminarierna tillförsäkrade rätt att, i likhet med lärarne vid elementarläroverken, intill vissa gänser för hvart femte tjensteår erhålla förhöjning i lönen med 500 R:dr. Med anledning häraf och då, enligt en inom Ecklesiastik-departementet uppgjord beräkning öfver de lönebelopp, som för hvarje å stat uppförd lärarebefattning vid dessa seminarier borde för år 1871 utgå, en summa af 4,500 R:dr funnits för denna löneförhöjning erforderlig, har Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget å Riks-statens Åttonde Hufvudtitel till folkskolelärareseminarierna i riket må för nämnda ändamål ökas med förenämnda belopp.

Då af Statsråds-protokollet inhemtas, att för denna nya utgift tillgång icke finnes å det till seminarierna å stat uppförda, för andra behof till fullo utgående anslag, tillstyrker Utskottet,

att till aflöning efter gällande grunder för folkskolelärareseminariernas rektorer och adjunkter måtte anvisas 4,500 R:dr.

Angående arfvoden för ledningen af vapenöfningarne vid folkskolelärareseminarierna.

17:o. Under åberopande af hvad Utskottet i punkten 13 här ofvan yttrat, får, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, Utskottet tillstyrka,

att till arfvoden för ledning af vapenöfningar och till ammunition för målskjutning vid folkskolelärare-seminarierna måtte anvisas ett årligt belopp af 2,500 R:dr.

Sundhets-kollegium med medicinalstaten.

Angående anslag till en extra provincialläkare inom Södra Ångermanlands fögderi.

18:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 184) har Herr *P. Östman* föreslagit och yrkat, att Riksdagen måtte bevilja anslag till en extra provincialläkare inom Södra Ångermanlands fögderi med station i Ytter-Lännäs socken, mot vilkor att Thorsåkers pastorat och Gudmundrå socken förbinda sig att bekosta anständig läkarebostad.

Då Stats-Utskottet, till hvars förberedande handläggning denna motion blifvit öfverlemnad, anser frågor af förevarande beskaffenhet icke böra af Riksdagen till behandling företagas förr än de, efter det vederbörande myndighet haft tillfälle att afgifva yttrande, varit föremål för Kongl. Majts nådiga pröfning, föranlåtes Utskottet, i saknad af dylik utredning, hemställa,

att Herr Östmans ofvanberörda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Farsoters och smittosamma sjukdomars botande.

Angående förhöjning af anslaget till farsoters och smittosamma sjukdomars botande.

19:o. Utgifterna å ofvannämnda förslagsanslag, i nuvarande Riks-stat upptaget till 40,000 R:dr, hafva, enligt afslutade räkenskaper, utgjort under

år 1866 . . . . . R:dr 75,361: 10
och år 1867 . . . . . „ 74,785: 81,

samt, enligt en i Statskontoret uppgjord approximativ beräkning, under år 1868 uppgått till 78,806 R:dr 10 öre.

Vid sådant förhållande synes detta anslag lämpligen böra till närmare öfverensstämmelse med utgifternas verkliga belopp förhöjas, hvadan Utskottet hemställer,

att förslagsanslaget till farsoters och smittosamma sjukdomars botande måtte *förhöjas* med 35,000 R:dr, eller från 40,000 R:dr till 75,000 R:dr.

Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien.

Angående anslag för åtskilliga antiqvariska ändamål m. m.

20:o. Utaf Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 28—32) inhemtas, hurusom Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien uti underdånig skrifvelse af den 7 sistlidne December anhållit, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen göra framställning om beviljandet af följande särskilda belopp, nemligen: a) till arfvode och resekostnadsersättning åt en *antiqvitetsintendent* 3,500 R:dr; b) till *runstenars* uppsökande och aftecknande samt teckningarnes utgifvande 1,500 R:dr; c) till undersökning af *fäderneslandets fornlemningar* och upprättande af förteckningar öfver sådana 2,000 R:dr; d) till utgifvande af *planschverk* öfver fornsaker och andra historiska märkvärdigheter i Statens historiska museum samt öfver Svenska sigill från medeltiden 2,000 R:dr; e) till *arfvoden* åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af Statens under akademiens inseende ställda samlingar och till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnes offentliga förevisning 4,000 R:dr; samt f) för underhåll och fortsättning af inredning i Statens historiska museum och myntkabinett 300 R:dr.

Och har med bifall härtill Kongl. Maj:t, som ansett åtskilliga af nämnda anslag framgent vara af behofvet påkallade, föreslagit att Riksdagen måtte på ordinarie stat uppföra de under momenten a, c, e och f härofvan omnämnda anslagsbelopp, nemligen *till arfvode och resekostnadsersättning åt en antiqvitetsintendent* 3,500 R:dr, till *undersökning af fäderneslandets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfver sådana* 2,000 R:dr, till

arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden och aflöning åt vaktbetjening 4,000 R:dr, samt till *underhåll och fortsättning af inredning i Statens historiska museum och myntkabinett* 300 R:dr; hvarjemte Kongl. Maj:t, på sätt här nedan under punkten är omförmäldt, för de under mom. b och d upptagna föremål äskat extra anslag.

I afseende på det anslag af 300 R:dr, som Kongl. Maj:t föreslagit till uppförande på ordinarie stat för underhåll och fortsättning af inredningen i Statens historiska museum och myntkabinett har Utskottet icke haft något att erinra; men de öfriga nyssnämnda anslagsbehofven hafva samtliga synts Utskottet lämpligast kunna äfven nu genom extra anslag tillgodoses. De forskningar och arbeten, för hvilka dessa anslag hufvudsakligen äro afsedda, äro alla af beskaffenhet att icke påkalla inrättandet af särskilda tjenstebefattningar, utan böra anslagen snarare, på sätt hittills egt rum, användas såsom mer eller mindre tillfällig godtgörelse åt personer, som för dylika forskningar ega intresse; och Utskottet, som under punkten 39 kommer att i ett sammanhang yttra sig om de hithörande anslag, hvilka Utskottet ansett böra på extra stat anvisas, får således här endast tillstyrka,

att för underhåll och fortsättning af inredningen i Statens historiska museum och myntkabinett måtte anvisas ett belopp af 300 R:dr, att tilläggas anslaget för Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien.

Musikaliska Akademien.

Angående anslag till ny byggnad åt Musikaliska akademien.

21:o. Enligt hvad af Statsråds-protokollet inhemtas, hade Musikaliska Akademien uti underdånig skrifvelse den 28 Maj 1869 på anförda skäl (Bil. N:o 7 sid. 32—34) hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig Proposition om beviljande af medel för uppbyggande af läroverkshus, enligt bifogade ritningar och kostnadsförslag beräknadt till 138,077 R:dr 50 öre, hvartill komme ytterligare 11,922 R:dr 50 öre för åtskillig inredning, inköp af möbler samt en del inventarier, äfvensom för ritningars utförande, alltså tillsammans 150,000 R:dr. Dessa 150,000 R:dr skulle antingen utbetalas på två eller högst tre år, med hälften eller en tredjedel hvarje år, räknadt från 1870 års början, eller ock akademien bemyndigas att, på möjligen fördelaktigaste vilkor, upptaga ett lån till nyssnämnda summa, 150,000 R:dr, för inköp af tomt och uppförande af en för inrymmande af hennes läroverk och samlingar m. m. fullt lämplig byggnad, i hvilket sednare fall borde på Riks-statens Åttonde Hufvudtitel uppföras ett årligt anslag af 7,000 R:dr, att användas till ränta och amortering af samma lån, jemte redan anslagna 1,800 R:dr, som årligen utgå till hyran för akademiens nuvarande lokal,

hvarigenom, om dertill lades 200 R:dr, hvilka voro disponibla från Mazérska fonden, akademien skulle hafva att förfoga öfver en annuitet af 9,000 R:dr för år. Akademien hade ock begärt bemyndigande att erlägga 5½ procent ränta på de medel, som genom utfärdande af obligationer eller annorledes komme att upplånas, i hvilket fall första årets amortering blefve omkring $\frac{4}{10}$:dels procent och amorteringstiden omkring 50 år, hvilken tid kunde betydligt förkortas om akademien finge använda dels tills vidare hvad som kunde inflyta genom uthyrande af några mindre, till en början för läroverket ej behöfliga lägenheter, dels ock inkomsten för upplåtelse vid särskilda tillfällen af lektionsrummen och konsertsalen, äfvensom derigenom att akademien, som redan egde och, i samma mån som läroverket utbildade sig, påräknade allt större tillgångar att för ändamålet disponera, kunde genom uppförande af egna konserter bereda sig inkomster till fortskyndande af amorteringen. Dessa medel skulle då disponeras i följande ordning: i första rummet skulle akademien använda en half procent af ännu oguldet kapital till fyllnad i ränta för sådana summor, hvilka kunde komma att upplånas från akademiens fonder, för hvilka, anslagna till särskilda ändamål, sex procent, enligt derom af donatorer meddelade föreskrifter, måste vid skeende utlåningar betingas; dernäst skulle akademien, för fortskyndande af amorteringen, begagna öfverskottet af de årliga hyresinkomsterna, till dess hela amorteringen för året uppginge till 1½ procent af det ursprungliga kapitalet, eller en summa af omkring 2,050 R:dr, hvarigenom kapitalet blefve vida fortare återbetaldt, och då den alltmer minskade kapitalåterstoden kräfde allt mindre del af annuiteten till räntebetalning, akademien äfven kunde förvänta att denna afgift under sednare tiden af amorteringsperioden icke blefve särdeles betungande, utan fast heldre med visshet påräknas öfverskott; i följd hvaraf akademien föreslagit, att akademien finge använda hyresafkastningen till husets och inventariernas underhåll samt i öfrigt till läroverkets gagn, på sätt Kongl. Maj:t i nåder täcktes bestämma; och skulle sålunda efter amorteringstidens slut, hvilket sannolikt kunde antagas inträffa efter vid pass 30 år, Staten ega ett hus af icke obetydligt värde i en central del af staden, emot jemförelsevis måttlig uppoffring, och akademiens läroverk skulle se sin framtid ej allenast betryggad, utan ock detta på ett sätt, som gåfve säkerhet för undervisningens jemna gång i fullt lämplig lokal.

För den händelse Staten i hufvudstaden egde obebygd tomt, hvilkens centrala läge och öfriga beskaffenhet vore lämplig för ifrågavarande byggnad och en sådan tomt kunde för ändamålet få disponeras, komme statskassan att tillskyndas en besparing i utgifter af 43,528 R:dr, som i annat fall borde utbetalas till inköp af ny tomt, hvarföre akademien för denna händelse anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta Proposition om upplåtande af dylik tomt till akademiens disposition för ändamålet.

Genom nådig remiss anbefaldt att afgifva yttrande öfver akademiens berörda framställning, i hvad anginge upplåtelse af en Kronans tomt, hade Öfverintendents-embetet i underdånigt memorial den 21 December nästlidna år i sådant hänsende föreslagit nedra delen af Kronans egendom N:o 8 å Blasieholmen, hvilken, ehuru icke helt och hållet obebygd, likväl endast upptoges af obetydliga uthusbyggnader, tillhöriga dels Hans Excellens Utrikes-statsministerns boställe, dels den å tomten tillsvidare befintliga Kongl. Fatburen. Och hade Öfverintendents-embetet derjemte bland annat upplyst, att för den å tomten nu befintliga, jemte öfriga fatbursinrättningar för de Kongl. hofven nyligen blifvit inköpt en å Kungsholmen belägen särskild egendom, inom hvars åbyggnad erforderligt utrymme för åtminstone förstnämnda fatbur antagligen torde kunna, utan svårighet och större tidsutdrägt, beredas, under det att ersättning för det stallutrymme, som komme att ministerbostället frånhändas, kunde utan anmärkningsvärd kostnad beredas å den återstående delen af boställstomten; samt slutligen att ifrågavarande byggnadsplats, efter den förändring Nybrohamnen genom dess utfyllning numera undergått, erbjöde fördelarne af så väl öppet och centralt läge i grannskapet af hufvudstadens förnämsta promenadplatser och öfriga allmänna konstanstalter, som ock lätta kommunikationer från, å ena sidan, Nybrokajen och, å den andra, Stallgatan.

Med afseende å akademiens förtjenstfulla verksamhet för höjande af den musikaliska bildningen i landet, och då för fullföljandet af utvecklingen af denna verksamhet den särdeles ogynsamma ställning, i hvilken akademien i anseende till lokal för dess dyrbara samlingar och lärorum för dess talrikt besökta läroverk befunne sig, icke kunde annat än medföra en högst ofördelaktig inverkan, hvadan angeläget syntes, att dessa olägenheter blefvo, så snart ske kunde, undanröjda, samt den af akademien föreslagna utväg att på en längre tid fördela de för ändamålet erforderliga kostnader syntes, såsom mindre betungande för Statsverket, böra föredragas förslaget om anslagets beviljande att utgå under två eller tre år, har Kongl. Maj:t föreslagit, att nedra delen af Kronans tomt N:o 8 Blasieholmen måtte såsom byggnadsplats för akademiens behof få användas, samt att till ränta och amortering å ett af akademien upptaget lån, stort högst 150,000 R:dr och afsedt för uppförande på omförmälda, Kronan tillhöriga tomt af en byggnad för Musikaliska Akademien och dess läroverk, måtte beviljas ett årligt anslag af 7,000 R:dr, att utgå under så lång tid, som, med användande derjemte af de särskilda tillgångar akademien uppgifvit, för lånets återbetalning erfordrades.

Ett vid sista riksdagen väckt förslag om anslag för inköp af tomt och uppförande af hus för inrymmande af Musikaliska Akademiens läroverk och samlingar, blef af dåvarande Stats-Utskott, hvars åsigt jemväl af Riksdagen godkändes, afstyrkt af det skäl, att ärendet icke varit föremål för

Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, och vederbörande myndigheter ej heller haft tillfälle att deröfver yttra sig. Af den i Statsråds-protokollet nu meddelade utredning i frågan framgår visserligen att den lokal, hvaruti Musikaliska Akademien för närvarande är inrymd, medför flera olägenheter, hvilka icke kunna fullständigt afhjelpas med mindre akademien kommer i åtnjutande af egen, från början för ändamålet inredd lokal, men behofvet har likväl icke synts Utskottet så oafvisligt, att ett uppskof med dess tillgodoseende kan befaras medföra något afbrott eller inskränkning i akademiens förtjenstfulla verksamhet.

Med afseende härå och då under nuvarande finansiela förhållanden statsutgifterna böra så vidt möjligt inskränkas, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning för närvarande icke må af Riksdagen bifallas.

Naturhistoriska Riksmuseum.

Angående tillökning i anslaget för naturhistoriska riksmuseum.

22:o. Med anledning af Vetenskaps-akademiens uti skrifvelse af den 8 nästlidne December derom gjorda underdåniga framställning, har Kongl. Maj:t föreslagit, att det ordinarie anslag, som Naturhistoriska Riksmuseum för närvarande åtnjuter till bekostande af material, till inköp af sällsynta föremål, samt för vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande, måtte förökas med ett årligt belopp af 2,700 R:dr.

Då af den utredning i ämnet, som finnes i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 38—40) meddelad, framgår, att den begärda anslagsförhöjningen är af behofvet påkallad, tillstyrker Utskottet,

att Naturhistoriska Riksmusei anslag för materiel, till inköp af sällsynta föremål och för vetenskapligt biträde vid samlingarnes ordnande, måtte ökas med 2,700 R:dr.

Fattigvården i allmänhet.

Angående förhöjning i förslagsanslaget för fattigvården i allmänhet.

23:o. För *fattigvården i allmänhet* är enligt Riks-staten anvisadt ett *förslagsanslag*, stort 15,000 R:dr, hvarmed bekostas sådan fattigvård, hvilken enligt gällande stadganden icke åligger kommunen eller enskilda personer att bestrida. Då, oaktadt den stränga sparsamhet som iakttagits vid dispositionen af detta anslag, icke kunnat undvikas, att detsammas belopp under en följd af år öfverskridits samt, enligt hvad Rikshufvudboken utvisade, utgifterna för de med omförmälda anslag afsedda behof uppgått

år

år 1864 till . . . . . R:dr 37,082: 60
„ 1865 „ . . . . . „ 42,099: 19
„ 1866 „ . . . . . „ 40,473: 97
„ 1867 „ . . . . . „ 39,712: 93,

eller i medeltal under dessa fyra år till 39,842 R:dr 17 öre, öfverstigande anslaget med 24,842 R:dr 17 öre, har Kongl. Maj:t, på det att detta förslagsanslag måtte till siffran komma att närmare motsvara de verkliga utgifterna, föreslagit Riksdagen att bestämma ifrågavarande anslag åtminstone till 25,000 R:dr, hvarför skulle erfordras en tillökning i dess nuvarande belopp med 10,000 R:dr.

Då emellertid utgifterna under detta anslag, på sätt ofvan är nämndt, under de sednare åren i medeltal uppgått till öfver 39,000 R:dr, synes anslaget lämpligen böra till närmare likhet härmed bestämmas; och Utskottet tillstyrker derföre,

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga förslag måtte på det sätt bifallas, att förslagsanslaget "för fattigvården i allmänhet", förhöjes med 20,000 R:dr, eller från 15,000 R:dr till 35,000 R:dr.

Angående fattigunderstöd af allmänna medel för den, som efter fem års vistelse utom landet återkommer och deraf är i behof.

24:o. Herr *Ola Lasson* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 95) anhållit, att Riksdagen ville ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig skrifvelse, så lydande: att den eller de, som varit utom Sverige i 5 års tid och sedermera komma tillbaka och behöfva fattigunderstöd, skola erhålla sådant af allmänna medel.

Enär denna angelägenhet, på hvilken motionären sålunda fästat Riksdagens uppmärksamhet, tillhör fattigvårdslagstiftningens område, och för detta ärendes utredning en särskild komité redan finnes nedsatt, torde någon åtgärd med anledning af det väckta förslaget nu icke böra vidtagas, hvarföre Utskottet hemställer,

att Herr Ola Lassons ofvannämnda motion må lemnas utan afseende.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

Angående förhöjning af anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

25:o. Detta förslagsanslag är i 1870 års Riks-stat uppfördt med 16,854 R:dr 6 öre. Men då, enligt hvad Utskottet inhemtat, utgifterna till ifrågavarande ändamål under nedannämnda år uppgått till följande belopp, nemligen:

1864 till . . . . . R:dr 41,327: 74 öre
1865 „ . . . . . „ 38,568: 25 „

1866 „ . . . . . R:dr 44,296: 21 öre
1867 „ . . . . . „ 46,971: 43 „
och 1868 till omkring . . . . . „ 53,460: — „

synes äfven detta förslagsanslag böra för nästa statsreglering bestämmas till ett belopp, som närmare öfverensstämmer med utgifterna under de föregående åren. För jemnande derjemte af Hufvudtitelns slutsumma hemställer Utskottet,

att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. måtte med 28,222 R:dr 40 öre förhöjas, eller från 16,854 R:dr 6 öre till 45,076 R:dr 46 öre.

Extra utgifter.

Angående ett af extra utgifterna utgående anslag till Post- och inrikes tidningar.

26:o. Inom Andra Kammaren har Herr *Jöns Pehrsson* (uti motion N:o 253) föreslagit, att Riksdagen ville besluta, att Post- och inrikes tidningars utgifvare icke vidare må åtnjuta statsanslag.

Af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition vid 1865—1866 års riksdag angående kostnadsfri utdelning af Post- och inrikes tidningar till alla kommuner i riket, för hvilket ändamål Kongl. Maj:t äskade ett årligt anslag af 38,000 R:dr, inhemtas, att genom särskildt kontrakt med utgifvaren af Post- och inrikes tidningar, hvilket på nådig befallning blifvit den 29 April 1856 af dåvarande kabinetts-sekreteraren upprättadt och sedermera förnyats, så att det med någon förändring gällde jemväl för år 1866, hade Kongl. Maj:t emot vissa tidningsutgifvaren beviljade förmåner och deribland den, att äfven andra officiela tillkännagifvanden än de, som kunde hänföras till legala kungörelser, skulle i främsta rummet lemnas till införande i Post- och inrikes tidningar, förbehållit Regeringen rättighet att få i tidningen införa äfven andra meddelanden, som funnes vara af beskaffenhet att böra komma till allmänhetens kännedom. Härförutan och på det ej mindre tidningen måtte komma att för dylika meddelanden erhålla erforderligt utrymme, än ock densamma skulle hållas allmänheten för billigt pris till handa, hade, på Kongl. Maj:ts befallning, den 16 December 1859 blifvit träffadt det aftal, att tidningens förutvarande format skulle ökas med minst 16 procent, men prenumerationspriset för helt år ändock nedsättas från 16 R:dr till 12 R:dr, emot en ersättning till utgifvaren af 10,000 R:dr R:mt årligen, hvilket belopp för hvarje år blifvit fördeladt att utgå af de särskilda Hufvudtitlarnes extra utgiftsmedel.

Då det onekligen är af vigt, att den tidning, der den enskilde har att söka en mängd för hans ekonomiska fördel vigtiga legala annonser, hålles allmänheten till handa för så billigt pris som möjligt, synes det träffade aftalet vara särdeles välbetänkt. Den vidtagna anordningen medför äfven betydligt

mindre kostnader, än om en särskild tidning skulle för ändamålet uppsättas i enlighet med Kongl. Maj:ts ofvannämnda förslag, hvilket grundade sig, bland annat, på en utaf Lagberedningen uti underdånig skrifvelse den 20 Oktober 1850 i ämnet gjord framställning. Då härtill kommer att ifrågavarande bidrag utgår af Hufvudtitlarnes extra utgiftsmedel, hvilka äro för tillfälliga utgifter ställda till Kongl. Maj:ts disposition, hemställer Utskottet,

att Herr Jöns Pehrssons ofvanberörda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Öfriga anslag.

27:o. I afseende å Åttonde Hufvudtitelns *öfriga*, härofvan ej särskildt omförmälda anslag, hemställer Utskottet,

att dessa anslag må bestämmas till enahanda belopp, som i nu gällande Riks-stat äro upptagne;

kommande, i följd af hvad Utskottet uti föregående punkter af detta Utlåtande tillstyrkt och föreslagit, Hufvudtiteln att ökas med 127,300 R:dr, hvaraf förhöjning i förslagsanslag 83,222 R:dr 40 öre, och således dess slutsumma att uppgå till 4,868,800 R:dr, på sätt närlagda tabell litt. A. närmare utvisar.

För de under Åttonde Hufvudtiteln hänförliga behof af tillfällig beskaffenhet, som således höra till den *extra statsregleringen*, äro nedan omförmälda framställningar gjorda.

Angående anslag för biträde vid ordnande af presterskapets löneförmåner.

28:o. Enär det visat sig, att antalet af de inom Ecklesiastik-departementet till handläggning förekommande *ärenden rörande ordnande af presterskapets löneförmåner* i enlighet med nådiga Kungörelsen den 11 Juli 1862 ännu vore ganska betydligt och detsamma med säkerhet kunde antagas blifva förhållandet under den närmaste framtiden, i följd hvaraf användandet af särskilda arbetskrafter härtill vore af oundgängligt behof påkalladt, har Kongl. Maj:t gjort framställning derom, att jemväl för år 1871 ett anslag af 3,000 R:dr måtte anvisas att för berörda ändamål af Kongl. Maj:t disponeras.

Af den redogörelse, som i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 41) är meddelad rörande löneregleringens fortgång, inhemtas, bland annat, att utaf de till Ecklesiastik-departementet inkomna löneregleringsförslag hade till slutlig pröfning af Kongl. Maj:t intill 1868 års slut företagits 649. Under år 1869 hade 205 sådana mål föredragits, af hvilka 199 blifvit fastställda. Slutligen afgjorda voro således intill nästlidna års utgång 848. Då pastoratens antal uti Statistiska Centralbyråns underdåniga berättelse den 31 Maj 1864 upptages till 1282, skulle, äfven om, på sätt ofvanberörda uppgifter gifva vid handen, omkring 200 regleringsförslag årligen medhinnas, likväl vid 1871 års utgång ett mindre antal dylika regleringsärenden ännu återstå att handlägga, hvadan användandet af särskilda arbetskrafter under hela näst-

kommande år således torde vara af behofvet påkalladt. Utskottet tillstyrker derföre,

att för biträde vid handläggningen inom Ecklesiastik-departementet af ärenden rörande löneregleringen för presterskapet i riket må anvisas ett extra anslag af 3000 R:dr.

Angående ny byggnad för Kongl. Bibliotheket.

29:o. Efter det Kongl. Maj:t med afseende å det oundgängliga behofvet för Kongl. Bibliotheket att erhålla en annan lokal än den inskränkta lägenhet inom Kongl. slottet, i hvilken det för mer än hundra år sedan inrymdes, uti nådig Proposition vid 1865—1866 årens riksdag föreslagit Rikets Ständer, att till en bibliotheksbyggnads uppförande anvisa, till en början för år 1867, ett belopp af 70,000 R:dr, och sedan derefter till Rikets Ständer öfverlemnats ett af Stockholms stadsfullmäktige afgifvet utlåtande rörande den väckta frågan om plats för nämnda byggnad å den s. k. Sillhofstomten, hvari fullmäktige på anförda skäl förklarat denna tomt icke kunna för sådant ändamål upplåtas, förmälde Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 16 Juni 1866, att, oaktadt behofvet af ny byggnad för Kongl. Bibliotheket syntes numera vara oafvisligt, och således hvarje ytterligare uppskof med denna frågas afgörande otvifvelaktigt skulle föranleda väsendtliga olägenheter, Rikets Ständer likväl funnit sig förhindrade att bevilja det äskade anslaget, enär plats för byggnaden icke vore bestämd och dessutom en fullt ändamålsenlig bibliotheksbyggnad ansågs kunna åstadkommas med vida mindre kostnad än den föreslagna, hvilken uppgick till 544,266 R:dr 97 öre; anhållande Rikets Ständer, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för kommande Riksdag framlägga fullständigt förslag till ny sådan byggnad, uppgjordt med iakttagande af all den sparsamhet, som med byggnadens varaktighet och ändamålsenliga anordning vore förenlig.

Öfverintendents-embetet, som fått sig anbefaldt att i samråd med Kongl. bibliothekarien uppgöra det ytterligare förslag, hvarom Rikets Ständer sålunda gjort framställning, hade, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 45 och följande) inhemtas, den 6 November 1866 i ämnet afgifvit underdånigt utlåtande, hvari, beträffande först platsen för ifrågavarande byggnad, anförts, att vid valet mellan de platser, som voro att för ändamålet påräkna, nemligen qvarteret "Grönlandet södra" och Humlegården, Öfverintendents-embetet ansett den förstnämnda, till följd af åtskilliga dervid förekommande betänkligheter, bland hvilka det höga inköpspriset, 20,000 R:dr, icke böra förordas, utan företrädet gifvas åt Humlegården, hvilken egde fördelarne af fritt läge, fast byggnadsgrund och vidsträckt utrymme, hvartill komme att dess begagnande skulle medföra minsta kostnad, emedan densamma redan tillhörde Kronan. Vidkommande derefter Rikets Ständers anhållan om uppgörande af nytt förslag till bibliotheksbyggnad med iakttagande af all den sparsamhet,

som vore förenlig med byggnadens varaktighet och ändamålsenliga anordning, hade Öfverintendents-embetet i afseende på de redan upprättade ritnings- och kostnadsförslagen, bland annat, anfört att, hvad beträffade sådana till byggnaden hörande delar, på hvilka dess fasthet och nytta icke berodde, nemligen de i förslaget afsedda arkitektoniska prydnaderna, kunde åtskilliga gipsorneringar äfvensom kandelabrarne vid porten, fontänerna samt de föreslagna "pots à feu" utelemnas, hvarigenom någon besparing skulle kunna vinnas, dock ej till högre belopp än 6,300 R:dr; och att, då nyssnämnda summa vore allt hvad utan menlig inverkan på byggnadens varaktighet och ändamålsenlighet kunde från den gjorda kostnadsberäkningen afdragas, Öfverintendents-embetet funnit enda sättet att bereda någon väsendtligare, om äfven endast tillfällig besparing i byggnadskostnaden bestå deruti, att, så framt sådant vore med bibliothekets samlingars ändamålsenliga ordnande förenligt, byggnadens båda ändar, utan förändring af densammas planindelning och höjdmått, blefve till större eller mindre del afkortade, och således fortsättningen öfverlemnad åt framtiden. Den besparing, som såmedelst kunde vinnas, skulle, enligt Öfverintendents-embetets beräkning, utgöra omkring 2,624 R:dr för hvarje längdfot af byggnaden jemte dess inredning i hela afskärningsarean.

Då de dyrbara samlingarne i Kongl. Bibliotheket — hvilket i sjelfva verket vore att anse såsom ett Riksbibliothek — icke kunde behörigen vårdas, än mindre på ändamålsenligt sätt ordnas och göras för allmänheten tillgängliga uti den otillräckliga och olämpliga lokal, der de nu äro inrymda, och då den starka tillväxt, som dessa samlingar alltjemt vinna, dels genom inköp af utländska verk, dels genom emottagande af den inhemska pressens årligen förökade alster, hvartill under sednaste tiden kommit öfverlemnandet af andra, betydliga bokförråd, gjorde nödvändigheten af en ny, efter behofvet afpassad lokal för berörda samlingar alltmera tvingande, och då det undantagstillstånd, i hvilket detta bibliothek befunne sig, ett tillstånd, till hvilket något motsvarande knappt funnes i något annat land, vore af den beskaffenhet, att, enligt hvad bibliothekarien yttrat, inom några få år inga böcker vidare skulle kunna i bibliotheket inträngas, och detsamma måste för allmänheten tillslutas, har Kongl. Maj:t, i betraktande af denna institutions höga betydelse för den nationela bildningen äfvensom af Riksdagens på grund deraf hos Kongl. Maj:t anmälda åsigt, att hvarje ytterligare uppskof med denna frågas afgörande måste vara med väsendtliga olägenheter förenadt, nu till Riksdagen gjort framställning om anvisande af nödiga medel till en byggnad för detta bibliothek. Beträffande platsen för denna byggnad, har Kongl. Maj:t, på de skäl Öfverintendents-embetet anfört, ansett den s. k. Humlegården böra dertill bestämmas, helst Kongl. Bibliothekarien, som tillförene väl vitsordat Humlegårdens synnerliga lämplighet med afseende på fordringarne för biblio-

thekslokalen i och för sig betraktad, men hyst betänkligheter mot nämnda plats, i anseende till dess betydliga aflägsenhet från stadens medelpunkt, numera, sedan den allmänna rörelsen tagit en afgjord riktning äfven åt detta håll och traktens bebyggande småningom fått och alltjemt får en större utsträckning, ansett det aflägsna läget blifva af allt mindre betydelse och derföre instämt i Öfverintendents-embetets förord för ifrågavarande byggnadsplats. Angående åter den beräknade byggnadskostnaden, har Kongl. Maj:t skiljt mellan den del deraf, som afser husets grundläggning och konstruktion, efter den ursprungliga planen utgörande ett belopp af 544,266 R:dr 97 öre, och den kostnad, som belöpte sig för inredningen, och som uppginge till en summa af 198,287 R:dr 3 öre. Om från förstnämnda summa afdrages dels den till 6,300 R:dr beräknade kostnaden för de i ritningsförslaget afsedda arkitektoniska prydnaderna, hvilka, enligt hvad Öfverintendents-embetet yttrat, skulle kunna utelemnas, och dels det belopp, som kunde besparas genom borttagande af 22 fot af byggnadens längd, hvilket belopp, enligt Öfverintendents-embetets antagande af 2,624 R:drs besparing för hvarje fot, uppginge till 57,728 R:dr, så återstode 480,238 R:dr 97 öre såsom den summa, hvilken efter sparsammaste beräkning funnits erforderlig för ifrågavarande byggnads grundläggning och konstruktion. Då kostnaden för byggnadens grundläggning vore beräknad till icke fullt 35,000 R:dr och, om arbetena under första året inskränktes till planering, gräfning och uppmurande af grunden, ett tillägg af 10,000 R:dr till detta belopp syntes vara erforderligt för att bestrida sådana kostnader, som möjligen i sammanhang med grundens läggande kunde blifva nödiga, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till uppförande af ny byggnad för Kongl. Bibliotheket bevilja till en början 480,238 R:dr, hvarutaf 45,000 R:dr att under år 1871 utgå.

Hänvisande till hvad i Statsråds-protokollet rörande denna fråga vidare finnes meddeladt, får Utskottet, som vid besök å stället tagit den nuvarande bibliothekslokalen i ögonsigte, äfven för sin del vitsorda behofvet af annan lokal för Kongl. Bibliotheket, hvarförutan denna institution innan kort blifver helt och hållet urståndsatt att uppfylla sin bestämmelse. Då härtill kommer att, äfven sedan byggnaden påbörjats, flera år måste förflyta, innan bibliotheket kan komma att i densamma inrymmas, torde något vidare uppskof dermed icke böra ifrågakomma. Utskottet tillstyrker alltså,

att Riksdagen måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, till uppförande af byggnad för Kongl. Bibliotheket bevilja 480,238 R:dr och deraf för år 1871 anvisa 45,000 R:dr.

Angående byggnadsanslag för läroverkshus i Malmö.

30:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 42) har Herr *G. von Geijer* anhållit, att Riksdagen måtte bevilja till uppförande af nytt skolhus för elementarläroverkets i Malmö behof

en summa af 100,000 R:dr, att utgå med en tredjedel hvartdera af åren 1871, 1872 och 1873.

Då den af Kongl. Maj:t föreslagna och af Rikets Ständer vid 1862—1863 årens riksdag beslutade förhöjning af 5 R:dr i den terminliga afgiften för lärjungar, som begagna elementarläroverken och icke äro medellösa, afser att vid läroverken bilda fonder, som kunna förses med medel till erforderliga nybyggnader, torde något skäl för Statens mellankomst för dylika behofs afhjelpande numera icke förefinnas, hvarföre Utskottet hemställer,

att Herr von Geijers ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Angående byggnadsanslag för läroverkshus i Gefle.

31:o. Under förmälan hurusom, i anledning af den ödeläggande eldsvåda, som i sistlidne Juli månad hemsökte staden Gefle, förberedande åtgärder vidtagits för inrymmande af stadens elementarläroverk i en ny ändamålsenlig byggnad i stället för den af elden förhärjade, men att det icke varit möjligt att hänskjuta denna angelägenhet till Kongl. Maj:ts pröfning så tidigt, att ärendet kunnat i Propositionen om statsverkets tillstånd och behof upptagas, har Herr *F. Asker* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 3) anhållit, att denna byggnadsfråga äfvensom frågan om beloppet af det statsanslag, hvilket kunde pröfvas vara lämpligt för det nya skolhusets uppförande, finge, med afseende å ärendets särskilda vigt och betydelse, till behandling och afgörande upptagas vid innevarande riksdag, derest omständigheterna framdeles skulle dertill föranleda.

Då någon nämare utredning i detta ämne icke blifvit till Utskottet inlemnad, får Utskottet i frågans så beskaffade skick hemställa,

att Herr Askers ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Angående anslag för inspektion öfver gymnastik- och militäröfningar.

32:o. I enlighet med hvad Utskottet här ofvan i punkten 13 anfört, får Utskottet här hemställa,

att för inspektion öfver gymnastik- och militäröfningar vid läroverken måtte för 1871 anvisas ett extra anslag af 4,000 R:dr.

Anslag till förbättring af de svagast aflönade komministrars med fleres lönevilkor.

33:o. Då det vid föregående riksdagar från och med år 1864 beviljade reservationsanslag af 10,000 R:dr årligen till förbättring af de svagast aflönade komministrars och kapellpredikanters samt pastorats- och sockenadjunkters vilkor, hvilket anslag icke medgifvit vidare löneförbättring för ofvannämnde ecklesiastika tjenstemän, än att för sådana tjensteinnehafvare, hvilkas löner i betydligare mån understigit 700 R:dr, löneförmånerna för hvartdera af åren 1864, 1865 och 1866 uppbringats till ungefärligen detta belopp och

sedermera, för hvartdera af åren 1867 och 1868, kunnat förhöjas till omkring 725 och för år 1869 till omkring 755 R:dr, för innevarande år, med tillägg af de å ifrågavarande anslag för åren 1864—1868 reserverade behållningar af tillsammans 3,533 R:dr 87 öre, visserligen lemnat tillgång till ytterligare förhöjning i de svagaste lönerna, dock så oansenlig, att dessa löner icke kunnat uppbringas till högre belopp än omkring 820 R:dr, och alltså behofvet af ifrågavarande anslag måste anses fortvara, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i likhet med hvad föregående år egt rum, för år 1871 anvisa ett reservationsanslag af 10,000 R:dr, att till förbättring af de svagast aflönade komministrars, kapellpredikanters samt pastorats- och sockenadjunkters lönevilkor af Kongl. Maj:t användas, med iakttagande, såsom hittills, att löneförbättring icke komme någon till godo, hvars tjenst vederbörande löneregleringsnämnd ansett böra vid innehafvarens afgång indragas.

Med anledning häraf, och då det synes billigt att ifrågavarande svagt aflönade tjenstemän varda tillsvidare bibehållne vid den dem en gång medgifna oansenliga löneförbättringen, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen måtte för år 1871 å extra stat anvisa 10,000 R:dr att enligt Kongl. Maj:ts nådiga disposition användas till förbättring af de svagast aflönade komministrars, kapellpredikanters samt pastorats- och sockenadjunkters lönevilkor.

Angående anslag för medellösa församlingar till folkskolelärares aflönande.

34:o. Till understöd åt sådana församlingar, som till följd af fattigdom ej kunna till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare, har Kongl. Maj:t för år 1871 äskat ett extra anslag af 20,000 R:dr.

För berörda ändamål har vid flera föregående riksdagar enahanda belopp med det af Kongl. Maj:t nu begärda blifvit anvisadt, och då af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 50) inhemtas, att i anledning af gjorda underdåniga framställningar under sistförflutna liksom under föregående år anslagets hela belopp blifvit utdeladt, samt att behofvet för den närmaste framtiden måste antagas vara oförminskadt, hemställer Utskottet,

att till understöd för sådana församlingar, som icke förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare, måtte för år 1871 beviljas ett extra anslag af 20,000 R:dr.

Anslag till undervisning i trädgårdsskötsel vid folkskolelärareseminarierna.

35:o. Sedan sistlidne Riksdag, i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga framställning, anvisat 4,500 R:dr till bestridande dels af utgifterna under nämnda år för undervisningen i trädgårdsskötsel vid seminarierna i Linköping

ping och Lund, dels för undervisningens i detta ämne fullständigare ordnande vid något af de öfriga seminarierna, hade, enligt hvad af Statsråds-protokollet inhemtas, Kongl. Maj:t anbefallt vidtagande af förberedande åtgärder för en dylik anordnings genomförande vid seminariet i Skara.

Genom de anordningar, som sålunda blifvit vidtagna för undervisningen i ifrågavarande läroämnen, hade en början blifvit gjord att bereda blifvande folkskolelärare och lärarinnor både en grundligare theoretisk skicklighet och en säkrare praktisk öfning i trädgårdsskötsel och trädplantering, hvilken förbättring otvifvelaktigt, då dylika anordningar hunne att genomföras vid alla rikets seminarier, skulle kraftigt bidraga till höjande af allmogens insigt i denna hushållningsgren och derigenom utöfva ett välgörande inflytande på landets kultur.

Då det vore af stor vigt att vid de seminarier, der en dylik anordning redan blifvit genomförd, tillfälle bereddes till undervisningens fortsatta meddelande i samma omfång och fullständighet, som nu blifvit börjadt, och sålunda en ökad erfarenhet jemte en säkrare insigt i den methodiska behandlingen af detta läroämne måtte vinnas, har Kongl. Maj:t föreslagit, att för ifrågavarande ändamål för 1871 måtte anvisas samma belopp, som för innevarande år blifvit anslaget, eller 4,500 R:dr; hemställande Utskottet,

att, med bifall till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, Riksdagen må till undervisning i trädgårdsskötsel vid folkskolelärare-seminarierna för år 1871 anvisa ett extra anslag af 4,500 R:dr.

Anslag till byggnad för folkskolelärareseminariet i Wexiö.

36:o. På grund af hvad domkapitlet i Wexiö uti särskilda underdåniga skrifvelser (se Statsråds-protokollet Bil. N:o 7 sid. 51 och 52) anfört, rörande behöfligheten af egen lokal för folkskolelärare-seminarium derstädes, och då det för en allmän läroinrättnings framtida bestånd och ändamålsenliga utveckling vore af synnerlig vigt att hafva egen lokal, som för sitt ändamål behörigen ordnades, så att undervisningen i alla läroämnen kunde utan yttre hinder fullständigt utföras och i säker ordning uppehållas, har Kongl. Maj:t nu gjort nådig framställning om beviljande af det för ändamålet erforderliga statsanslag, hvilket beräknats till samma belopp, som särskildt utsedde komiterade för uppgörande af förslag till normalritning för seminariibyggnader föreslagit, eller 50,584 R:dr, hvartill komme lösen för jord till tomt för byggnaden och dertill hörande trädgårdsland 3,000 R:dr, således tillhopa 53,584 R:dr; men då byggnadsföretaget ej kunde fullständigt utföras under det första året, och till en början endast behöfdes medel för inköp af jord och byggnadsmaterialier samt grundens läggande, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af förutnämnda belopp anvisa för år 1871 endast 20,000 R:dr.

Ehuru olämpligheten af den lokal, hvaruti folkskolelärare-seminarium i Wexiö för närvarande är inrymdt, synes ådagalagd af den utaf domkapitlet i ämnet åvägabragta utredning, som finnes i Statsråds-protokollet meddelad, har Utskottet funnit betänkligt att tillstyrka det stora belopp, som nu äskats för de öfverklagade olägenheternas afhjelpande genom en ny byggnad. Det hyresanlag, som hittills kommit ifrågavarande seminarium till del, utgörande, enligt hvad Utskottet inhemtat, 1,200 R:dr, uppgår icke ens till hälften af räntan efter 5 procent å det föreslagna byggnadsanslaget. Med anledning häraf och med särskildt fästadt afseende på Statsverkets för andra angelägna behof anlitade tillgångar, hemställer Utskottet,

att Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga framställning icke för närvarande måtte af Riksdagen bifallas.

Anslag för Sundhetskollegium.

37:o. Enär de förhållanden utan förändring fortfore, under hvilka föregående Riksdagar, uppå Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, beviljat så väl för åren 1864—1870 ett årligt lönetillskott af 8,000 R:dr till fördelning emellan Sundhetskollegii ordförande, ledamöter och tjenstemän, på sätt Kongl. Maj:t funne godt derom i nåder bestämma, som ock för åren 1867—1870 en lönetillökning af 50 R:dr åt Kollegii förste vaktmästare, har Kongl. Maj:t, i anledning af Kollegii ordförandes i ämnet gjorda framställning, föreslagit, att omförmälda tillökning i anslaget för Sundhetskollegium, 8,000 R:dr, måtte jemväl för år 1871 ställas till Kongl. Maj:ts disposition, äfvensom förste vaktmästarens lön för samma tid ökas med 50 R:dr; hemställande Utskottet,

att till löneförbättring för Sundhetskollegii ordförande samt embets- och tjenstemän jemte Kollegii förste vaktmästare måtte för 1871 anvisas ett extra anslag af 8,050 R:dr.

Anslag till anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora och till utgifvande af teckningar utaf zoologiska föremål.

38:o. Sedan Vetenskapsakademien i skrifvelse den 10 sistlidne November underdånigst anmält, att det anslag af 1,200 R:dr, som akademien under flera år fått uppbära till anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora och till utgifvande af teckningar utaf zoologiska föremål, fortfarande vore af behofvet påkalladt och detta icke endast för det ändamål, hvartill anslaget ursprungligen afsetts, nemligen bekostande af svampmålningar, utgifna under ledning af professoren Elias Fries, utan äfven och ännu mera för att kunna utföra det alltjemt tillväxande antal naturhistoriska planscher, hvilka akademien årligen hade att såsom illustrationer till sina skrifter offentliggöra, har Kongl. Maj:t föreslagit, att ett extra anslag af 1,200 R:dr måtte äfven under år 1871 för ifrågavarande ändamål utgå till Vetenskapsakademiens förfogande. Utskottet tillstyrker i enlighet härmed,

att till anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora och utgifvande af teckningar af zoologiska föremål måtte anvisas ett extra anslag af 1,200 R:dr, att under år 1871 till Vetenskapsakademiens förfogande utgå.

Angående anslag för åtskilliga antiqvariska ändamål.

39:o. På sätt Utskottet under punkten 20 här ofvan omförmält, har Kongl. Maj:t, till uppförande på *ordinarie* stat under Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien föreslagit, bland annat, de tillförene beviljade extra anslagen till arfvode och resekostnadsersättning åt en *antiqvitets-intendent* 3,500 R:dr, till *undersökning af fäderneslandets fornlemningar* och upprättande af *förteckningar* öfver sådana 2,000 R:dr samt till *arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden* vid ordnandet och vården af Statens under nämnda akademis inseende ställda samlingar och till *aflöning åt vaktbetjening* vid samlingarnes offentliga förevisning 4,000 R:dr; hvarförutan Kongl. Maj:t här äskat anvisande *på extra stat* af dels 1,500 R:dr för *runstenars* uppsökande och aftecknande samt teckningarnes utgifvande, dels ock 2,000 R:dr för utgifvande af *planschverk öfver fornsaker* och andra märkvärdiga föremål i Statens historiska museum samt Svenska sigill från medeltiden.

Under åberopande af hvad Utskottet, beträffande förslaget om uppförande å ordinarie stat af de tre förstnämnda anslagen, vid punkten 20 yttrat, får Utskottet vidare anföra, att de särskilda anslagen till en antiqvitets-intendent, till undersökning och förtecknande af fäderneslandets fornlemningar samt till runstenars uppsökande och aftecknande synts Utskottet afse föremål, som med hvarandra ega så nära gemenskap, att anslagen lämpligast borde till ett sammanföras, dervid någon nedsättning af beloppet utan olägenhet bör kunna ega rum, helst på det förstnämnda anslaget vid flera tillfällen uppstått ej obetydliga besparingar, hvilka, såsom för ändamålet obehöfliga, blifvit till Riksgäldskontoret indragna. Så indrogos vid 1865—1866 års riksdag 1,000 R:dr, vid 1867 års riksdag 1,666 R:dr 17 öre och vid 1869 års riksdag 1,500 R:dr.

Utskottet hemställer alltså:

a) att till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. måtte för år 1871 å extra stat anvisas ett belopp af tillhopa 5,000 R:dr;

b) att till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af Statens under Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademiens inseende ställda samlingar och till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnes offentliga förevisning måtte beviljas ett extra anslag af 4,000 R:dr; och

c) att till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i Statens historiska museum samt Svenska sigill från medeltiden måtte jemväl å extra stat anvisas ett belopp af 2,000 R:dr.

Angående anslag för hospitalsvården och till hospitalsbyggnaden vid Göteborg.

40:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning får Utskottet på de skäl, som i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 sid. 54—56) äro till stöd för densamma anförda, tillstyrka:

a) att Riksdagen måtte för hospitalsvården bevilja ett extra anslag af 120,000 R:dr; och

b) att till fortsättning af hospitalsbyggnaden vid Göteborg måtte anvisas ett extra anslag af 50,000 R:dr.

Angående understöd för idiotbarnhemmet i Sköfde.

41:o. Med anledning af en vid sistlidne riksdag af enskild motionär gjord framställning om anvisande af bidrag för ett i Sköfde stad inrättadt *idiotbarnhem*, hade Riksdagen uti underdånig skrifvelse anfört, att, enär de upplysningar, som i ämnet blifvit meddelade, syntes antyda, att ifrågavarande uppfostringsanstalt väl förtjenade understödjas, Riksdagen, som emellertid ansett sig icke böra utan närmare utredning för sådant ändamål anvisa statsmedel, anhöll, det täcktes Kongl. Maj:t efter vederbörandes hörande taga i nådigt öfvervägande, om icke denna anstalt kunde anses förtjent af allmänt understöd.

Sedan dels Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län och domkapitlet i Skara stift till följd af härå erhållen nådig remiss meddelat utredning (se Statsråds-protokollet Bil. N:o 7 sid. 57) rörande ifrågavarande anstalts uppkomst och utveckling jemte dess verksamhet och ekonomiska ställning samt vitsordat anstalten vara väl förtjent af allmänt understöd och följaktligen tillstyrkt, att erforderligt statsanslag måtte densamma beredas, dels Serafimerordensgillet, hvars yttrande i ämnet jemväl infordrats, uti underdånig skrifvelse den 13 sistlidne December på anförda skäl (se Statsråds-protokollet Bil. N:o 7 sid. 58) hemställt, att till stiftarinnan af idiotbarnhemmet i Sköfde, Emanuela Carlbeck, måtte beviljas ett årligt understöd, beräknadt efter 100 R:dr för hvarje under året der underhållet idiotiskt och medellöst barn, dock icke för flera sådana än 25, såsom varande det högsta antal elever, som i denna anstalts nuvarande skick syntes lämpligen kunna der vårdas, — har Kongl. Maj:t föreslagit, att 2,500 R:dr måtte för år 1871 anvisas på extra stat såsom understöd för idiotanstalten i Sköfde, att utgå med 100 R:dr för hvarje der intaget medellöst barn.

På de skäl, som i Statsråds-protokollet finnas anförda till stöd för det ifrågasatta understödet till denna anstalt, hvilken i följd af stiftarinnans menniskovänliga och uppoffrande bemödanden fortgått med en allt mera utvidgad

verksamhet, har Utskottet äfven ansett sig böra förorda det föreslagna anslagsbeloppets beviljande. Utskottet har likväl funnit betänkligt, att dervid skulle fästas ofvannämnda vilkor, hvars tillämpning, enligt Utskottets förmenande, komme att i väsendtlig grad motverka ändamålet. Enligt ofvanberörda utredning uppgingo de årliga utgifterna för 16 barn till sammanlagdt 11,340 R:dr, under det afgifterna för barnen, hvaraf två voro frielever, utgjort 2,885 R:dr. För att nu komma i åtnjutande af hela statsanslaget, skulle enligt förslaget alla eleverna vara medellösa. Sålunda måste de, som kunde helt och hållet eller till någon del bekosta sitt underhåll, från anstalten uteslutas, hvilket icke synes vara med billighet öfverensstämmande. Anstaltens ekonomiska ställning blefve derigenom ingalunda förbättrad, alldenstund inkomsterna komme att minskas med skilnaden emellan statsanslaget och det förut utgående beloppet af elevernas bidrag, under det att utgifterna komme att betydligen ökas, då antalet barn, som skulle der vårdas, bestämdes till 25. Det har derföre förefallit Utskottet vida lämpligare, om såsom vilkor för anslagets åtnjutande stadgades, att ett visst antal frielever skulle der emottagas och vårdas. Och då, enligt ofvan meddelade uppgifter, kostnaderna för hvarje barn utgjort omkring 700 R:dr, hvilken kostnad med det högre elevantal af 25, som redan nu lärer finnas der intaget, antagligen något nedgått, torde det äskade statsanslaget vara tillräckligt för fyra elevers underhåll vid anstalten. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,

att till understöd för den i Sköfde inrättade vårdanstalt för sinnesslöa barn, måtte anvisas ett extra anslag af 2,500 R:dr att under år 1871 utgå, mot vilkor att fyra frielever der underhållas och vårdas.

Angående statsbidrag för Jerfsö sjukhem för spetälska.

42:o. Sedan sist församlade Riksdag för år 1870 anvisat ett extra anslag af 8,500 R:dr såsom bidrag till fullbordande af ett i grannskapet af Jerfsö provincialläkarestation anlagdt sjukhem för personer i Helsingland behäftade med sjukdomen spetälska samt deras skötsel och vård, under förbehåll att Gefleborgs läns landsting till samma ändamål bidroge med 3,000 R:dr, hade, enligt hvad Statsråds-protokollet (bil. N:o 7, sidd. 58—60) gifver vid handen, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet uti skrifvelse den 5 sistlidne December, i sammanhang med anmälan att berörda för statsanslagets åtnjutande stadgade vilkor vore af landstinget uppfyldt, gjort underdånig framställning derom, att erforderligt årligt anslag af statsmedel måtte för sjukhemmets behöriga handhafvande äfven framgent anvisas och varda å ordinarie stat uppfördt, i hvilket afseende till Kongl. Maj:t öfverlemnats ett af direktionen för sjukhemmet uppgjordt förslag, enligt hvilket efter sjukhemmets fullbordande år 1870 de årliga utgifterna för vård och underhåll,

som derstädes komme att lemnas åt 25 sjuke, beräknats uppgå till 8,850 R:dr. Uti häröfver infordradt underdånigt utlåtande hade Sundhetskollegium, då någon bestämd erfarenhet ännu ej vunnits, hvaruppå en noggrann beräkning af kostnaden för sjukhemmets underhåll kunde grundas, samt ibland dem, hvilka kommo att der söka vård, sådana, som befunne sig i bergliga vilkor, syntes ej böra helt och hållet befrias ifrån afgift, ansett sig böra berörda framställning endast så till vida förorda, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig Proposition om anslag åt ifrågavarande sjukhem för år 1871 till samma belopp, som ursprungligen för ändamålet af statsmedel utgått, eller 3,000 R:dr, under vilkor att landstinget för samma ändamål beviljade ett lika stort anslag. På grund af hvad i detta ärende förekommit har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till underhåll år 1871 af det uti Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetälska anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr under nyssnämnda vilkor.

Då det är af vigt, att ifrågavarande sjukhem, sedan det under innevarande år blifvit fullständigt ordnadt, lemnas tillfälle att i vidsträcktaste mån utveckla sin verksamhet, har Utskottet, med särskildt fästadt afseende å sjukdomens beskaffenhet, ansett Staten ej böra undandraga sig att fortfarande lemna nödigt bidrag, på det att dessa beklagansvärda sjuke måtte erhålla tjenlig vård, och verksamma åtgärder vidtagas mot sjukdomens utbredning, hvarföre Utskottet tillstyrker,

att såsom bidrag till underhåll af det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetälska måtte anvisas ett extra anslag af 3,000 R:dr att under år 1871 utgå, med vilkor att Gefleborgs läns landsting för samma år beviljar ett lika stort anslag.

Angående anslag för vården af lifrustkammarens samlingar.

43:o. För tillsyn och vård af den i Nationalmuseum inrymda och under musei-intendentens inseende ställda lifrustkammarens samlingar har Kongl. Maj:t för år 1871 äskat samma belopp, som under innevarande och närmast föregående åren för detta ändamål beviljats, eller 600 R:dr; hemställande Utskottet,

att för tillsyn och vård af lifrustkammarens samlingar måtte för år 1871 anvisas ett extra anslag af 600 R:dr.

Angående inlösen af 300 exemplar utaf Svenska fornskriftssällskapets handlingar.

44:o. Enär Svenska fornskriftssällskapet fortfarande syntes böra från Statens sida komma i åtnjutande af det understöd, som jemlikt Rikets Ständers beslut vid 1844—1845 årens riksdag årligen från Riksgäldskontoret utgått, och hvarförutan sällskapets för den Svenska häfdeforskningen och kulturhistorien vigtiga verksamhet, för hvilken allmänhetens medverkan icke vore i synnerlig grad att påräkna, tvifvelsutan skulle komma att i brist af

medel till utgifternas bestridande afstadna, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för utdelning till in- och utländska offentliga lärda inrättningar, till skolbibliothek m. m. måtte för Statens räkning inlösas trehundra exemplar utaf sällskapets handlingar, efter en beräkning af 3 R:dr 50 öre för hvarje exemplar, och att härtill måtte för år 1871 anvisas ett extra anslag af 1,050 R:dr, att efter Kongl. Maj:ts disposition från Statskontoret utbetalas.

Då genom beslut vid 1868 års riksdag de till den extra statsregleringen hörande utgifter, som förut plägat å Riksgäldskontoret anvisas, blifvit, med undantag af låneunderstöd och extra anslag till väganläggningar och likartade ändamål, till Statskontoret öfverflyttade, synes det lämpligt, att jemväl det till understöd för Svenska fornskriftssällskapet vid 1844—1845 årens riksdag beviljade anslag, hvilket allt hitintills, på sätt det för innevarande år gällande reglemente för Riksgäldskontoret utvisar, upptagits bland de samma kontor ålagda utbetalningar, nu anvisas på Statskontoret, hvadan Utskottet, på de af Kongl. Maj:t anförda skäl, tillstyrker,

att till inlösen af 300 exemplar af Svenska fornskriftssällskapets handlingar måtte för år 1871 anvisas ett extra anslag af 1,050 R:dr.

Angående anslag för fortsatt utgifvande af "Svenska språkets lagar".

45:o. Under åberopande af de skäl, hvilka vid föregående riksmöten föranledt understödjande af f. d. Kongl. Bibliothekarien Johan Erik Rydqvists arbete: "*Svenska språkets lagar*", nemligen arbetets utmärkta vetenskapliga värde och dess vigt för den inhemska språkforskningen, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till arbetets fortsatta utgifvande anvisa på extra stat för år 1871 ett lika anslag, som förut beviljats, eller 1,500 R:dr.

Hänvisande till den redogörelse, som i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 7 pag. 61) finnes meddelad rörande fortgången af ifrågavarande förtjenstfulla arbete, får Utskottet, då ett fortsatt utgifvande deraf är beroende af det understöd utaf allmänna medel, som allt sedan år 1858 härtill utgått, tillstyrka,

att Riksdagen, till understöd för fortsatt utgifvande af arbetet "Svenska språkets lagar", måtte anvisa för år 1871 ett extra anslag af 1,500 R:dr.

Angående anslag åt Professoren C. G. Malmström för afslutande af ett historiskt arbete.

46:o. Sedan de två sista Riksdagarne å extra stat anvisat en summa af 2,500 R:dr att, enligt Kongl. Maj:ts disposition, utgå till extra ordinarie Professoren *Carl Gustaf Malmström,* på det han skulle sättas i tillfälle att utan afbrott i de honom åliggande akademiska funktionernas jemna fortgång, fullborda och utgifva ett af honom påbörjadt arbete: "*Sveriges politiska historia från Konung Carl XII:s död till statshvälfningen 1772*", har Kongl. Maj:t, i anseende till ifrågavarande arbetes stora vigt för kännedomen af fäderneslandets historia under den betydelsefulla utvecklingsperiod af dess

politiska förhållanden, som detsamma behandlade, föreslagit Riksdagen att äfven för 1871 anvisa ett extra anslag af 2,500 R:dr åt Professoren Malmström, på det han måtte kunna jemväl under detta år egna sin tid odeladt åt fullbordandet af omförmälda vetenskapliga verk.

Med anledning häraf tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen, med bitall till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, må till extra ordinarie Professoren C. G. Malmström för fortsättande af ofvannämnda historiska arbete anvisa för år 1871 ett extra anslag å 2,500 R:dr.

Angående understöd åt Lithografen C. J. Billmark.

47:o. Enär utgifvandet af planschverket "Sverige, aqvarell-lithografier och tontryck", för hvars fortsättande Lithografen *Carl Johan Billmark* allt ifrån 1859—1860 årens riksmöte fått sig beviljadt ett årligt understöd af 800 R:dr, vore förenadt med betydanade kostnader i förhållande till den afsättning, det jemförelsevis dyra verket hade att påräkna samt svårligen kunde af Billmark fortsättas utan bibehållande af det understöd, som Staten hittills lemnat, har Herr *F. Asker* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 89) föreslagit, att Riksdagen, derest den icke skulle finna lämpligare att låta beloppet uppföras å Rikets Allmänna Indragnings-stat, att till Billmark årligen utgå så länge ifrågavarande arbete af honom utan afbrott fortsättes, måtte i enahanda ordning som hittills för år 1871 beviljas honom ett extra anslag för ändamålet af 800 R:dr. Då, enligt hvad Utskottet inhemtat, omförmälda förtjenstfulla arbete med oförminskadt nit fortsättes, och Billmark för dess utgifvande fortfarande är af detta understöd i behof, får Utskottet, som icke funnit anledning föreslå beloppets uppförande å Allmänna Indragningsstaten, hemställa,

att såsom understöd för fortsatt utgifvande af planschverket "Sverige, aqvarell-litografier och tontryck" må åt Lithografen Billmark jemväl för år 1871 beviljas ett extra anslag af 800 R:dr.

Angående understöd åt Artisten N. M. Mandelgren.

48:o. Jemte erinran, att 1868 års Riksdag, i likhet med hvad alltsedan år 1862 egt rum, åt Artisten *N. M. Mandelgren* anvisat "för fortsättning af hans antiqvariska forskningar" ett anslag af 1,500 R:dr för år 1869, har Herr *A. F. Beckman* uti en inom Första Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 7) föreslagit, att Riksdagen täcktes äfven för innevarande år 1870 samt 1871 och följande år, så länge Mandelgren är med ifrågavarande arbete sysselsatt, anvisa ett extra anslag af 1,500 R:dr årligen, att användas till understöd åt Mandelgren för fortsättning af hans antiqvariska forskningar, derest Kongl. Maj:t, efter Akademiens för de fria konsterna hörande, fortfarande finner Mandelgren deraf vara förtjent,

tjent, samt med skyldighet för Mandelgren att till nämnda akademi afgifva berättelse och inlemna de afteckningar han under året gjort.

Då ett motionen bilagdt utlåtande af Akademien för de fria konsterna vitsordar Mandelgrens verksamhet, som haft till hufvudmål att genom afbildningar samla och bekantgöra konst- och kulturhistoriska minnen från äldre tider, såsom icke blott nitisk och sjelfuppoffrande, utan äfven för det allmänna gagnelig genom den uppmärksamhet, som derigenom blifvit fästad å vigten af tillförene ringaktade byggnaders, konstverks och gamla husgerådstings bevarande, samt att af den betydliga mängd afbildningar han sammanbragt en stor del utgjordes af föremål, värda uppmärksamhet och intresse, synes giltig anledning förefinnas att äfven nu bevilja det understöd af allmänna medel, Mandelgren i flera år åtnjutit. Men då förändringar i den en gång fastställda statsregleringen icke utan särdeles trängande behof böra vidtagas, har Utskottet icke ansett sig kunna ifrågasätta något anslag till ifrågavarande ändamål för innevarande år; hemställande alltså Utskottet,

att till Kongl. Maj:ts nådiga disposition må för år 1871 anvisas ett extra anslag af 1,500 R:dr att användas till understöd åt Artisten N. M. Mandelgren för fortsättning af hans antiqvariska forskningar, derest Kongl. Maj:t, efter Akademiens för de fria konsterna hörande, finner Mandelgren deraf vara förtjent, samt med skyldighet för Mandelgren att till nämnda akademi afgifva berättelse och inlemna de afteckningar han under året gjort.

Angående inköp af Meinanderska myntsamlingen.

49:o. Herr *P. A. Bergström* har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 118) af anförda skäl, till hvilka här endast torde få hänvisas, föreslagit, att Riksdagen måtte anslå 20,000 R:dr till inlösen af Expeditionschefen C. F. Meinanders Svenska *myntsamling*, att öfverlemnas till Kongl. Myntkabinettet, för hvars ökande äfven alla de möjligen blifvande dupletterna borde användas till utbyten eller försäljning; varande motionen åtföljd af åtskilliga handlingar, innefattande dels en af Expeditions-chefen Meinander meddelad summarisk uppgift å mytsamlingens innehåll, jemte erbjudande att mot 20,000 R:dr aflåta densamma till staten, dels intyg, att ett enskildt anbud å samlingen till nämnda pris blifvit afslaget, dels slutligen ett af Riksantiqvarien afgifvet utlåtande om densammas beskaffenhet och värde. Af sistnämnda handling inhemtas, att Expeditions-chefen Meinanders samling af Svenska mynt vore i sitt slag, både med afseende på fullständighet och myntens utmärkta beskaffenhet, en af de dyrbaraste, som egts af någon enskild person i vårt land; att i denna samling funnes många högst sällsynta mynt och bland dessa icke få, som hvarken i Statens offentliga myntkabinett eller hos andra enskilda samlare förvarades; att det för

fäderneslandet vore en stor, man kunde med skäl säga oersättlig förlust, om denna genom en enskild mans mångåriga omsorg och med betydlig kostnad tillvägabragta samling skulle gå till utlandet eller skingras genom försäljning på auktion; att i sednare fallet för Kongl. Myntkabinettet och Statens öfriga offentliga samlingar blefve omöjligt att inköpa just de mynt, som der företrädesvis vore behöfliga, alldenstund tillgångarne icke medgåfvo att för en offentlig samling betala de utomordentligt höga pris, som i närvarande tid för sällsynta Svenska mynt erlades af enskilde samlare. Den enda utvägen att kunna komplettera Statens hufvudsamling med de många sällsyntheter här förefunnes, vore således, att med offentliga medel inköpa hela samlingen; hvarefter, sedan Kongl. Myntkabinettet uttagit hvad som der hittills saknats och utbytt sämre exemplar mot bättre, resten kunde antingen användas till utbyten eller fördelas på de öfriga större offentliga samlingarne eller på auktion försäljas; att det således för våra offentliga vetenskapliga samlingar och för kunskapen om fäderneslandets myntförhållanden i äldre och nyare tid vore af stor vigt, om medel blefve anvisade att erlägga den af Expeditions-chefen Meinander bestämda lösesumma, 20,000 Riksdaler Riksmynt, hvilken summa, om man toge i betraktande de pris, som för äldre och sällsynta mynt i sednare tid varit gällande, icke kunde anses vara för högt beräknad, samt att ett lika gynsamt tillfälle att föröka de offentliga myntsamlingarne sent eller aldrig torde erbjudas.

Med anledning af hvad sålunda blifvit upplyst, har Utskottet likaledes ansett, att det nu erbjudna tillfället att komplettera Statens myntkabinett med sådana sällsynta Svenska mynt, som deruti saknas, icke bör lemnas utan afseende. Men då så väl motionären som äfven riksantiqvarien ifrågasatt, att en del mynt åter skulle försäljas, torde hela det ifrågasatta anslaget icke vara för ändamålet behöfligt. Då dessutom Kongl. Maj:t bäst är i tillfälle bedöma, huru Myntkabinettet med minsta uppoffring från Statens sida må sättas i tillfälle att förvärfva de mynt utur den Meinanderska samlingen, som för närvarande i Statens samlingar saknas, vare sig detta med egarens begifvande kan ske genom urval eller på annat sätt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t vidtaga de åtgärder, som kunna finnas lämpliga för att förvärfva Expeditions-chefen Meinanders Svenska myntsamling eller de delar deraf, som för kompletterande af Statens samlingar kunna finnas behöfliga.

Stockholm den 11 Mars 1870.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservationer:

Vid *9:de punkten* (angående ordnande af Stockholms elementarläroverk) af Herr *A. O. Wallenberg*, som yrkade bifall till det af Kongl. Maj:t i ämnet framställda förslag.

Vid *15:de punkten* (angående folkundervisningen) af Herr *G. Bjerkander*, som yttrade: "Stats-Utskottet har nu ändtligen tillmötesgått en under flera riksdagar framhållen åsigt, att en förändring i sättet för Statens understödjande af folkskolan är af behofvet påkallad. — Det trassel och obehag, som hittills exsisterat, skall således nu komma att upphöra och rättvisa kommunerna emellan inträda; med ett ord: det första steget på den rätta vägen är taget, så vida Riksdagen bifaller Utskottets förslag.

Det hade likväl varit önskligt att, då en skrifvelse skulle aflåtas, denna blifvit något mera omfattande, så att Kongl. Maj:t deraf kommit i tillfälle att erfara, så väl hvilka uppoffringar Representationen vill göra för folkundervisningen, som de förbindelser, kommunerna deremot böra åtaga sig, på det att hela frågan kunnat i ett sammanhang pröfvas. De förra anser jag borde motsvara lärarens kontanta lön, då kommunernas naturaprestationer, skollokalerna inberäknade, uppgå till vida mera, och de sednare: skyldighet för kommunerna att inrätta tillräckligt antal folkskolor och sjelfva ombesörja den förberedande undervisningen, vare sig i hemmen eller på annat sätt, så att den egentliga folkskolan befriades från nybörjare.

Som emellertid denna åsigt icke delades inom Utskottet, och jag, heldre än att se hela frågan falla, öfverlemnar det öfriga åt framtiden, så har jag endast velat tillkännagifva min särskilda mening."

Vid *21:sta punkten* (angående anslag till ny byggnad för Musikaliska Akademien) af Friherre *J. A. Funck.*

Vid *29:de punkten* (angående anslag till byggnad för Kongl. bibliotheket) af Herrar *Jan Andersson*, *P. O. Hörnfelt* och *G. Bjerkander.*

Herr *R. N. G. Montgomery-Cederhielm* och Grefve *Ch. Em. Piper* hafva begärt få antecknadt, att de i Utskottet icke deltagit i behandlingen af denna Hufvudtitel.

Tab.

Riks-statens Åttonde

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
															Ecklesiastik-
	17,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	17,000	—	Departements-chefen . . .
	52,800	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	52,800	—	Departementets expedi-
	20,040	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	20,040	—	Riksarkivet . . . . .
	27,850	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	27,850	—	Kongl. Bibliotheket . . .
	25,550	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	25,550	—	Nationalmuseum . . . . .
	14,864	64	130,160	79	150,202	6	315,425	46	3,225	4	6,773	34	467,224	23	Kleresistaten:
															Penningar:
															Nuvarande beloppet
															Tillkommer:
															Ersättning åt kyrko-
															Skagershults pa-
															kubikfot 9 kan-
															kronotionde. . .
															Dito åt kontrakts-
															sten i Mora kon-
															för prostetunna af
															hus församling . .
															Bibehållna indelningar
															dragna sådana:
															Ränta . . . . .
															Tionde . . . . .
															Oindelt spanmål, såsom
	6,510	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	6,510	—	Särskilda *förslagsanslag*
															Biskopens på Gotland
															Åt 13 konsistoriinota-
	10,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	10,000	—	Domkapitlens expeditio-
	22,700	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	22,700	—	Lappmarks Ecklesiastik-
Tpt	197,314	64	130,160	79	150,202	6	315,425	46	3,225	4	6,773	34	649,674	23	

Litt. A.

Hufvudtitel.

			Förslag till blifvande Riks-stat:									
			Förslags-anslag:								Summa.	
	Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spannmål. Mått.		Oindelt spannmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Riksmynt.	
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Departementet.												
. . . . .	17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
tion	52,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52,800	—
. . . . .	20,040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,040	—
. . . . .	27,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,850	—
. . . . .	25,550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,550	—
. . . . . 14,864: 64.												
herden i storat för 3 nor mistad . . 8: 42.												
pro-trakt Wåm- . . . 10: 84. 19: 26. 14,883: 90.												
och ersättning för in-												
. . . . . 130,160: 79.												
. . . . . 315,425: 46.												
i 1870 års Riks-stat 6,773: 34.	14,883	90	130,160	79	315,425	46	3,225	4	6,773	34	467,243	49
för Kleresiet:												
lön . . . . . 3,000: —												
rier, à 270 R:dr, högst . 3,510: —	6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510	—
ner, *Reservationsanslag*	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—
verk, *Förslagsanslag*	22,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,700	
Transport	197,333	90	130,160	79	315,425	46	3,225	4	6,773	34	649,693	49

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	197,314	64	130,160	79	150,202	6	315,425	46	3,225	4	6,773	34	649,674	23	
	265,337	49	82,363	36	53,515	1	112,381	71	80	2	168	42	460,250	98	Universiteten (af kontanta R:dr för upprätthållöner vid Upsala uni-
															Penningar:
															Nuvarande beloppet
															Tillkommer:
															För Upsala uni-
															Förhöjning i anmateriel för logiska insti-
															För Lunds univer-
															Förhöjning i anslaget till byggnadsfonden . . .
															Anslag till den geologiska institutionen . . .
															Ersättning för mistad inkomst af Stäfvie och Lackalänga församlingars prebendepastorat . . . . .
															Bibehållna indelningar dragna sådana:
															Ränta. . . . .
															Tionde . . . . .
															Oindelt spanmål, såsom
	74,051	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	74,051	—	Carolinska Mediko-kirur-
															Nuvarande beloppet . .
															Tillkommer för den pa- institutionen . . . . .
Tpt	536,703	13	212,524	15	203,717	7	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,183,976	21	

	Förslag till blifvande Riks-stat:											
			Förslags-anslag:									
	Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.	
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Transport	197,333	90	130,160	79	315,425	46	3,225	4	6,773	34	649,693	49
beloppet ett *Förslagsanslag* å 30,000 lande till visst belopp af sådana versitet, i hvilka spanmål ingår.)												
. . . . . 265,337: 49.												
versitet: slaget till den fysiotutionen . 500: — sitet:												
2,000: —												
1,000: —												
2,800: — 5,800: — 271,637: 49.												
och ersättning för in-												
. . . . . 82,363: 36.												
. . . . . 112,381: 71.												
i 1870 års Riks-stat . 168: 42.	271,637	49	82,363	36	112,381	71	80	2	168	42	466,550	98
giska institutet:												
. . . . . 74,051: —												
thologiskt-anatomiska												
. . . . . 1,000: —	75,051	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75,051	—
Transport	544,022	39	212,524	15	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,191,295	47

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	536,703	13	212,524	15	203,717	7	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,183,976	21	
	1,410,691	74	8,913	96	99,352	1	208,639	41	21,721	5	45,615	15	1,673,860	26	Elementarläroverken, *Re-*
															Penningar:
															Nuvarande beloppet
															Tillkommer:
															Ersättning för ett ne af stadskas- Arboga till en vid dervarande tarläroverk utlönebidrag . . .
															Godtgörelse för ett likaledes indraget lönebidrag af Norrköpings kyrkokassa till två lärare vid elementarläroverket derstädes
															För befrämjande af gymnastik- och vapenöfningar . . . . .
															Ett efter gällande statspris svarande vederlag för den under anslaget nu inbegripna oindelta spanmål, hvilken från Riksstaten uteslutes.
															Lön till en lektor vid hvartdera af läroverken i Luleå och Westervik à 2,000 R:dr
Tpt	1,947,394	87	221,438	11	303,069	8	636,446	58	25,027	1	52,556	91	2,857,836	47	

	Förslag till blifvande Riks-stat:											
	Förslags-anslag:										Summa.	
	Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Riksmynt.	
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Transport	544,022	39	212,524	15	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,191,295	47
servationsanslag:												
. . . . 1,410,691: 74.												
tillföresan i kollega elemen- betaldt 100: —												
133: 34.												
13,500: —												
45,615: 15.												
4,000: — 63,348: 49.												
Transp. 1,474,040: 23.	544,022	39	212,524	15	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,191,295	47

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål: Indelt på förslag. Mått.		Spanmål: Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål: Oindelt. Mått.		Spanmål: Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	1,947,394	87	221,438	11	303,069	8	636,446	58	25,027	1	52,556	91	2,857,836	47	*Afgår:* Den i stat kontanta aflöning ren vid skolan i
															Bibehållna indelningar dragna sådana:
															Ränta . . . . .
															Tionde:
															Nuvarande anslag
															Afgår: Värdet för fot 5 k:r spangen läraren vid skola . . . . .
	25,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	25,000	—	Seminarium för bildande
	44,609	85	4,219	—	3,804	8	7,990	08	448	9	942	69	57,761	62	Pedagogier och folksko-
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar dragna sådana:
															Ränta . . . . .
															Tionde . . . . .
															Oindelt spanmål, såsom
	505,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	505,000	—	För folkundervisningen,
															Seminarier för folkskodande: Nuvarande
															Tillkommer,
															Stipendier för semina-
															Arfvoden och resekost-
															skoleinspektörer . . .
															Undervisningsmateriel
															Löneförbättring för ex-
															rare . . . . .
															Understöd för högre
															Folkskoleväsendets ut-
															Nuvarande beloppet
															Tillkommer, förhöj-
Tpt	2,522,004	72	225,657	11	306,874	6	644,436	66	25,476	—	53,499	60	3,445,598	09	

			Förslag till blifvande Riks-stat:											
			Förslags-anslag:										Summa.	
			Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Riksmynt.	
			R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr	ö.
Transp. 1,474,040: 23.			544,022	39	212,524	15	427,807	17	3,305	6	6,941	76	1,191,295	47
anslagna														
för lära-														
Skeninge 717: 75.	1,473,322: 48.													
och ersättning för in-														
. . . . .	8,913: 96.													
. . . . . 208,639: 41.														
122 kubik-														
mål, ansla-														
Skeninge														
. . . . . 257: 25.	208,382: 16.		1,473,322	48	8,913	96	208,382	16	——	—	——	—	1,690,618	60
af lärarinnor			25,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	25,000	—
lor:														
års Riks-stat	44,609: 85.													
och ersättning för in-														
. . . . .	4,219: —													
. . . . .	7,990: 08.													
i 1870 års Riks-stat . .	942: 69.		44,609	85	4,219	—	7,990	08	448	9	942	69	57,761	62
Reservationsanslag:														
lelärares bil-														
belopp . . . 90,000: —														
förhöjning . 7,000: —	97,000: —													
rii-elever	45,000: —													
nadsersättning för folk-														
. . . . .	40,000: —													
m. m. för folkskolorna	10,000: —													
aminerade folkskolelä-														
. . . . .	150,000: —													
folkskolor	10,000: —													
veckling och förbättring:														
. . . . . 160,000: —														
ning . . . . 10,000: —	170,000: —		522,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	522,000	—
	Transport		2,608,954	72	225,657	11	644,179	41	3,754	5	7,884	45	3,486,675	69

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	2,522,004	72	225,657	11	306,874	6	644,436	66	25,476	—	53,499	60	3,445,598	09	
	29,400	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	29,400	—	Gymnastiska Central-in-
	280,127	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	280,127	—	Sundhets-kollegium med *servationsanslag* å 6,000
	21,841	—	——	—	1,954	2	4,103	82	——	—	——	—	25,944	82	Barnmorskeundervisnin-
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar dragna sådana. . . .
	8,250	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	8,250	—	Orthopediska institutet .
	39,400	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	39,400	—	Veterinärundervisningen
	3,600	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	3,600	—	Vaccinationens befräm-
	40,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	40,000	—	Farsoters och smittosam- *anslag:*
															Nuvarande beloppet
															Tillkommer, förhöj-
	3,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	3,000	—	Svenska Läkaresällskapet
	12,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	12,000	—	Svenska Akademien . . .
	14,710	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	14,710	—	Vetenskaps-akademien . .
	16,150	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	16,150	—	Vitterhets-, Historie- och
															Nuvarande beloppet. .
															Tillkommer: För under-inredningen i Statens myntkabinett. . . . .
	53,600	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	53,600	—	Fria konsternas akademi:
															Till aflöning m. m. . .
															» utrikes resestipen-
															» inköp af Svenska *servationsanslag*
	30,300	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	30,300	—	Musikaliska akademien .
	41,250	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	41,250	—	Naturhistoriska Riksmu-
															Nuvarande beloppet. .
															Tillkommer: Förhöjning till inköp af sällsynta skapligt biträde vid
Tpt	3,115,632	72	225,657	11	308,828	8	648,540	48	25,476	—	53,499	60	4,043,329	91	

		Förslag till blifvande Riks-stat:											
				Förslags-anslag:									
		Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.	
		R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Transport		2,608,954	72	225,657	11	644,179	41	3,754	5	7,884	45	3,486,675	69
stitutet		29,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,400	—
Medicinalstaten (derunder ett *Re-* R:dr)		280,127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280,127	—
gen och Barnbördshusen:													
års Riks-stat	21,841: —												
och ersättning för in-	4,103: 82.	21,841	—	—	—	4,103	82	—	—	—	—	25,944	82
		8,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,250	—
		39,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39,400	—
jande		3,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,600	—
ma sjukdomars botande, *Förslags-*													
	40,000: —												
ning	35,000: —	75,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75,000	—
		3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—
		12,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—
		14,710	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,710	—
Antiqvitets-akademien:													
	16,150: —												
håll och fortsättning af historiska museum och	300: —	16,450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,450	—
	39,600: —												
dier, *Reservationsanslag*	8,000: —												
konstnärers arbeten, *Re-*	6,000: —	53,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53,600	—
		30,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,300	—
seum:													
	41,250: —												
i anslaget till materiel, föremål och för vetensamlingarnes ordnande	2,700: —	43,950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43,950	—
Transport		3,240,582	72	225,657	11	648,283	23	3,754	5	7,884	45	4,122,407	51

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	3,115,632	72	225,657	11	308,828	8	648,540	48	25,476	—	53,499	60	4,043,329	91	
	101,000	—	——	—	——	—	——	—	——		——	—	101,000	—	Undervisningsanstalter
															Allmänna institutet . .
															Till understöd och uppfostringsanstalter för
	9,141	25	158	29	112	6	236	46	——	—	——	—	9,536	—	Fattigvården i Stockholm
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar dragna sådana:
															Ränta . . . . .
															Tionde . . . . .
	15,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	15,000	—	Fattigvården i allmänhet,
															Nuvarande beloppet .
															Tillkommer, förhöjning
	24,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	24,000	—	Serafimerordens-lasaret-
	7,804	33	18,856	27	42,660	8	89,587	68	70	9	148	89	116,397	17	Hospitals och Lasaretts
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar dragna sådana:
															Ränta . . . . .
															Tionde . . . . .
															Oindelt spanmål, såsom
	1,750	—	——	—	20,442	9	42,930	09	——	—	——	—	44,680	09	Stora Barnhuset i Stock-
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar dragna sådana. . . .
	1,250	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	1,250	—	Frimurarebarnhuset . . .
	——	—	——	—	12,225	1	25,672	71	——	—	——	—	25,672	71	Barnhusen i landsorterna:
															Bibehållna indelningar
	6,720	83	14,089	62	135,429	5	284,401	95	984	6	2,067	66	307,280	06	Kyrkors underhåll:
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar dragna sådana:
															Ränta . . . . .
															Tionde . . . . .
															Oindelt spanmål, så-
Tpt	3,282,299	13	258,761	29	519,699	7	1,091,369	37	26,531	5	55,716	15	4,688,145	94	

		Förslag till blifvande Riks-stat:											
				Förslags-anslag:									
		Penningar.		Indelt Ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.	
		R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Transport		3,240,582	72	225,657	11	648,283	23	3,754	5	7,884	45	4,122,407	51
för döfstumma och blinda:													
. . . . .	81,000: —												
muntran åt mindre uppmedellösa döfstumma barn	20,000: —	101,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	101,000	—
och landsorterna:													
års Riks-stat	9,141: 25.												
och ersättning för in-													
. . . . .	158: 29.												
. . . . .	236: 46.	9,141	25	158	29	236	46	——	—	——	—	9,536	—
Förslagsanslag:													
. . . . .	15,000: —												
. . . . .	20,000: —	35,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	35,000	—
tets underhåll		24,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	24,000	—
underhåll:													
års Riks-stat	7,804: 33.												
och ersättning för in-													
. . . . .	18,856: 27.												
. . . . .	89,587: 68.												
i 1870 års Riks-stat . .	148: 89.	7,804	33	18,856	27	89,587	68	70	9	148	89	116,397	17
holm:													
års Riks-stat	1,750: —												
och ersättning för in-													
. . . . .	42,930: 09.	1,750	—	——	—	42,930	09	——	—	——	—	44,680	09
. . . . .		1,250	—	——	—	——	—	——	—	——	—	1,250	—
och ersättning för indragna sådana		——	—	——	—	25,672	71	——	—	——	—	25,672	71
års Riks-stat	6,720: 83.												
och ersättning för in-													
. . . . .	14,089: 62.												
. . . . .	284,401: 95.												
som i 1870 års Riks-stat	2,067: 66.	6,720	83	14,089	62	284,401	95	984	6	2,067	66	307,280	06
Transport		3,427,249	13	258,761	29	1,091,112	12	4,810	—	10,101	—	4,787,223	54

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta Räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa. Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	3,282,299	13	258,761	29	519,699	7	1,091,369	37	26,531	5	55,716	15	4,688,145	94	
	20,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	20,000	—	Resestipendier samt läro- *Reservationsanslag* . . .
	1,500	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	1,500	—	Rese- och traktaments-
	16,854	06	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	16,854	06	Skrifmaterialier och ex- Nuvarande beloppet. . *Tillkommer*, förhöjning
	15,000	—	——	—	——	—	——	—	——	—	——	—	15,000	—	Extra utgifter, *Reserva-*
S:a	3,335,653	19	258,761	29	519,699	7	1,091,369	37	26,531	5	55,716	15	4,741,500	—	

Anm. Tillökningen å Hufvudtiteln blifver således 127,300 R:dr,

	Förslag till blifvande Riks-stat:											
	Förslags-anslag:										Summa. Riksmynt.	
	Penningar.		Indelt Ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-fot.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Transport	3,427,249	13	258,761	29	1,091,112	12	4,810	—	10,101	—	4,787,223	54
böckers och lärda verks utgifvande, ...	20,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—
penningar, *Förslagsanslag*	1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—
penser, ved m. m., *Förslagsanslag:* . . . . . 16,854: 06. . . . . 28,222: 40.	45,076	46	—	—	—	—	—	—	—	—	45,076	46
tionsanslag	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—
Summa	3,508,825	59	258,761	29	1,091,112	12	4,810	—	10,101	—	4,868,800	—

hvaraf å förslagsanslagen 83,222 R:dr 40 öre.

Tab. Litt. B.

Extra Statsregleringsanslag tillhörande Åttonde Hufvudtiteln.

		Stats-Utskottet föreslår: R:dr.	ö.
Ecklesiastik-departementets expedition:			
För biträde vid handläggning af ärenden rörande löneregleringen för presterskapet i riket		3,000	—
Kongl. Bibliotheket:			
Till uppförande af byggnad för Kongl. bibliotheket		45,000	—
Kleresistaten:			
Till förbättring af komministrars, kapellpredikanters samt pastorats- och sockenadjunkters lönevilkor, *Reservationsanslag* . . .		10,000	—
Läroverken och folkundervisningen:			
Till understöd för sådana församlingar, som icke förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare	20,000: —		
För undervisning i trädgårdsskötsel vid folkskolelärare-seminarierna	4,500: —		
„ inspektion öfver gymnastik- och militäröfningar vid läroverken	4,000: —	28,500	—
Sundhets-kollegium:			
Till löneförbättring för dess embets- och tjenstemän samt förste vaktmästare		8,050	—
Vetenskaps-akademien:			
Till anskaffande af originalmålningar af växter ur Sveriges flora och utgifvande af teckningar utaf zoologiska föremål . .		1,200	—
Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademien:			
Till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	5,000: —		
„ arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af akademiens samlingar samt till aflöning åt vaktbetjeningen	4,000: —		
„ utgifvande af plancheverk öfver fornsaker m. m. .	2,000: —	11,000	—
	Transport	106,750	—

		Stats-Utskottet föreslår: R:dr.	ö.
Transport		106,750	—
För Hospitalsvården:			
Till hospitalsfondens förstärkande	120,000: —		
„ fortsättning af hospitalsbyggnaden vid Göteborg	50,000: —		
„ understöd för den i Sköfde inrättade vårdsanstalt för sinnesslöa barn	2,500: —		
Bidrag till underhåll af det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetälska	3,000: —	175,500	—
Diverse anslag:			
För tillsyn och vård af lifrustkammarens samlingar	600: —		
Till inlösen af 300 exemplar af Svenska fornskriftssällskapets handlingar	1,050: —		
Understöd för fortsatt utgifvande af arbetet "Svenska språkets lagar"	1,500: —		
Till e. o. Professoren C. G. Malmström för fortsättande af ett historiskt arbete	2,500: —		
Understöd för fortsatt utgifvande af plancheverket "Sverige, aqvarell-litografier och tontryck"	800: —		
Dito åt Artisten N. M. Mandelgren för fortsättning af hans antiqvariska forskningar	1,500: —	7,950	—
Summa		290,200	—